

Acte europene:

1. Convenția culturală europeană, 1954
2. Convenția europeană privind infracțiunile referitor la bunurile culturale, Delphi, 1985
3. Convenția Consiliului Europei privind protecția și salvagardarea patrimoniului arhitectural, adoptată la Granada, 1985, ratificată la 21.12.2001
4. Convenția Consiliului Europei privind protecția patrimoniului arheologic (revizuită), La Valletta, 1992, ratificată la 21.12.2001
5. Codul european de bună practică: Arheologia și proiectul Urban, 2000
6. Convenția europeană a peisajului, adoptată la Florența, 2000, ratificată la 14.03.2002
7. Convenția-cadru a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate, adoptată la Faro, 2005, ratificată la 01.12.2008. Legea R.M. pentru ratificarea Convenției-cadru de la Faro. Expunerea de motive privind ratificarea Convenției de la Faro
8. Recomandarea Comisiei din 20 decembrie 1974 către Statele membre cu privire la protecția patrimoniului arhitectural și natural (75/65/EEC)
9. Concluziile Consiliului din 17 iunie 1994 cu privire la elaborarea unui Plan de acțiuni al Comunității în domeniul patrimoniului cultural (94/C 235/01)
10. Rezoluția întrunirii Miniștrilor cu responsabilități în probleme culturale, întrunire în cadrul Consiliului la 13 noiembrie 1986 cu privire la protecția patrimoniului arhitectural al Europei (86/C 320/01)
11. Rezoluția Miniștrilor cu responsabilități în probleme culturale, întruniți în cadrul Consiliului din 13 noiembrie 1986 cu privire la conservarea operelor de artă și a artefactelor (86/C 320/03)

1. Convenția culturală europeană, Paris, 1954

întocmită la Paris, la 19 decembrie 1954,
Republica Moldova din 24 mai 1994

Guvernele semnatare ale prezentei Convenții, membre ale Consiliului Europei,

Considerând că scopul Consiliului Europei este realizarea unei unități mai strânse dintre Membrii săi, și anume pentru apărarea și promovarea idealurilor și principiilor care constituie patrimoniul lor comun,

Considerând că dezvoltarea înțelegerii reciproce dintre popoarele Europei ar permite înaintarea spre acest obiectiv,

Considerând că, în acest scop, este de dorit atât încheierea unor convenții culturale bilaterale dintre membrii Consiliului, cât și adoptarea unei politici de acțiune comună, pentru apărarea culturii europene și încurajarea dezvoltării ei,

Hotărând încheierea unei Convenții culturale europene generale, în vederea înlesnirii studierii limbilor, istoriei și civilizației celorlalte Părți contractante, precum și studierii civilizației lor comune în rândul cetățenilor tuturor țărilor reprezentate de membrii Consiliului, ca și în rândul cetățenilor altor state europene care ar adera la această Convenție,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Fiecare Parte contractantă va lua măsurile necesare, în vederea apărării contribuției sale la patrimoniul cultural comun al Europei și pentru a încuraja sporirea acestei contribuții.

Articolul 2

Fiecare Parte contractantă, pe cât posibil,

a) va încuraja în rândul cetățenilor săi studierea limbilor, a istoriei și a civilizației celorlalte Părți contractante și va oferi acestora unele înlesniri, în vederea realizării unor studii asemănătoare, și b) se va strădui să dezvolte studierea limbii sau limbilor sale, a istoriei și a civilizației pe teritoriul celorlalte Părți contractante și să ofere conașionalilor acestora din urmă posibilitatea continuării unor studii asemănătoare pe teritoriul său.

Articolul 3

Părțile contractante se vor consulta în cadrul Consiliului Europei, în scopul pregătirii acțiunii lor comune, în vederea dezvoltării activităților culturale de interes european.

Articolul 4

Fiecare Parte contractantă va trebui, în măsura posibilului, să faciliteze circulația și schimbul de persoane ca și de obiecte de valoare culturală, în scopul aplicării articolelor 2 și 3.

Articolul 5

Fiecare Parte contractantă va considera obiectele care au o valoare culturală europeană și care sunt sub controlul său ca fiind parte integrantă din patrimoniul cultural comun al Europei, va lua măsurile necesare pentru salvarea lor și pentru a facilita accesul la ele.

Articolul 6

1. Propunerile cu privire la aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții și întrebările cu privire la interpretarea ei vor fi examinate cu ocazia întrunirilor Comitetului de experți culturali ai Consiliului Europei.

2. Orice Stat care nu este membru al Consiliului Europei și care a aderat la prezenta Convenție, conform dispozițiilor din paragraful 4 al articolului 9 va putea să delege unul sau mai mulți reprezentanți la reuniunile prevăzute în paragraful precedent.

3. Concluziile adoptate în cursul reuniunilor prevăzute în primul paragraf al prezentului articol vor fi supuse sub formă de recomandări Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, cu condiția să nu fie vorba de hotărâri care

sunt de competența Comitetului de experți culturali, referitoare la domenii cu caracter administrativ, care presupun cheltuieli suplimentare.

4. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica membrilor Consiliului, ca și Guvernului oricărui Stat care a aderat la prezenta Convenție, orice hotărâre cu privire la aceasta, ce ar putea fi luată de către Comitetul de Miniștri sau de Comitetul de experți culturali.

5. Fiecare Parte contractantă va notifica, în timp util, Secretarului general al Consiliului Europei orice măsură pe care ar putea să o ia cu privire la aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții,

ca urmare a hotărârilor Comitetului de Miniștri sau ale Comitetului de experți culturali.

6. În cazul în care propunerile cu privire la aplicarea prezentei Convenții ar interesa doar un număr limitat din Părțile contractante, examinarea acestor propuneri ar putea fi continuată, conform dispozițiilor articolului 7, cu condiția ca realizarea lor să nu implice cheltuieli din partea Consiliului Europei.

Articolul 7

Dacă, în vederea atingerii scopurilor prezentei Convenții, două sau mai multe Părți contractante doresc să organizeze în sediul Consiliului Europei alte întâlniri față de cele prevăzute la primul paragraf al articolului 6, Secretarul general al Consiliului le va acorda tot sprijinul administrativ necesar.

Articolul 8

Nicio dispoziție a prezentei Convenții nu va trebui considerată ca susceptibilă să afecteze:

a. dispozițiile oricărei convenții culturale bilaterale la care una din Părțile contractante ar fi deja semnatară ori să împiedice încheierea ulterioară a unei asemenea convenții de către una din Părțile contractante, sau

b. îndatorirea fiecărei persoane de a se supune legilor și reglementărilor în vigoare pe teritoriul uneia din Părțile contractante, în ceea ce privește intrarea, șederea și plecarea străinilor.

Articolul 9

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Din momentul în care trei Guverne semnatare își vor fi depus instrumentul de ratificare, pentru aceste guverne, prezenta Convenție va intra în vigoare.

3. Pentru orice Guvern semnatar care o va ratifica ulterior, prezenta Convenție va intra în vigoare în momentul depunerii instrumentului de ratificare.

4. Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va putea decide în unanimitate, conform modalităților pe care le va considera oportune, să invite să adere la prezenta Convenție orice stat european care nu este membru al Consiliului. Orice Stat care a primit această invitație își va putea da adeziunea, depunându-și instrumentul său de adeziune la Secretarul general al Consiliului Europei; adeziunea va fi valabilă din momentul primirii numelui instrument.

5. Secretariatul general al Consiliului Europei va notifica tuturor membrilor Consiliului, ca și Statelor aderente, depunerea tuturor instrumentelor de ratificare sau de adeziune.

Articolul 10

Fiecare Parte contractantă va putea specifica teritoriile asupra cărora se vor aplica dispozițiile prezentei Convenții, adresând Secretarului general al Consiliului Europei o declarație care va fi comunicată de către Consiliu tuturor celorlalte Părți contractante.

Articolul 11

1. După 5 ani de la data intrării în vigoare, prezenta Convenție va putea fi declarată nulă în orice moment, de oricare Parte contractantă. Rezilierea se va face prin notificare scrisă adresată Secretarului general al Consiliului Europei, care va anunța celelalte Părți contractante.

2. Pentru Partea contractantă interesată, această reziliere va intra în vigoare după 6 luni de la data primirii sale de către Secretarul general al Consiliului Europei.

Întru confirmare subsemnații, autorizați în modul convenit de guvernele lor, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Paris în ziua de 19 decembrie 1954, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depozitat în Arhiva Consiliului Europei. Secretarul general va transmite copii certificate fiecăruia dintre guvernele semnatare sau care aderă.

2. Convenția europeană privind infracțiunile referitor la bunurile culturale, Delphi, 23 iunie 1985

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,

Considerând că scopul Consiliului Europei este de a realiza o unitate mai mare dintre Statele membre;

Având convingerea că această unitate se întemeiază, pe un spațiu considerabil, pe existența Patrimoniului cultural european;

Conștient de valoarea socială și economică a patrimoniului comun;

Doritoare să pună capăt daunelor aduse prea adesea acestui patrimoniu și să adopte, de urgență, norme internaționale, ca acestea să se termine;

Recunoscând responsabilitatea comună și solidaritatea lor privind protejarea patrimoniului cultural european;

Ținând seama de Convențiile europene din domeniul penal și cultural,

Au convenit, după cum urmează:

Partea I, TITLUL I

Definiții

Articolul 1

În sensul prezentei Convenții:

a. *infracțiunea* cuprinde faptele de care se ocupă codul penal și acele care sunt prevăzute de alte prevederi legale, menționate în Anexa I a prezentei Convenții, cu condiția că unde autoritatea administrativă este competentă de a se ocupa de infracțiune, trebuie să fie posibil pentru persoana interesată de a o aduce în fața unei instanțe judecătorești;

b. *acțiunea în justiție* înseamnă orice procedură instituită în legătură cu o infracțiune;

c. *hotărârea judecătorească* se referă la orice decizie definitivă rostită fie de un tribunal penal, fie de către o instanță administrativă, ca rezultat al unei proceduri instituite de una din prevederile legale menționate în Anexa I;

d. *sanctiunea* desemnează orice pedeapsă sau măsură, stabilită sau pronunțată cu privire la o infracțiune.

TITLUL II

Sfera de aplicare

Articolul 2

1. Prezenta Convenție trebuie să fie aplicată bunurilor culturale enumerate în Anexa a II-a, paragraful 1.

2. Oricare Stat-contractant poate, în orice moment, să declare că, în înțelesul prezentei Convenții, consideră obiecte culturale, de asemenea, oricare sau mai multe dintre categoriile de bunuri enumerate în Anexa a II-a, paragraful 2.

3. Oricare Stat-contractant poate, în orice moment, să declare că, pentru scopurile acestei Convenții, consideră, de asemenea, drept obiecte culturale una sau mai multe categorii de obiecte mobile sau imobile, prezentând interes artistic, istoric, arheologic, științific sau orice alt fel de interes cultural, și care nu este inclus în Anexa a II-a.

Articolul 3

1. În înțelesul prezentei Convenții, faptele sau omisiunile enumerate în Anexa a III-a, paragraful 1, constituie infracțiuni privind obiectele culturale.

2. Oricare Stat-contractant poate, în orice moment, să declare că, pentru obiectivele prezentei Convenții, consideră, de asemenea, ca fiind infracțiuni privind obiectele culturale, faptele sau omisiunile enumerate în oricare sau în mai multe sub-alineate din Anexa a III-a, paragraful 2.

3. Oricare Stat-contractant ar putea, la orice moment, să declare că, pentru scopurile prezentei Convenții, poate,

de asemenea, să fie considerate infracțiuni privitor la obiectele culturale oricare sau mai multe fapte și omisiuni care afectează obiectele culturale, și care nu sunt enumerate în Anexa a III-a.

TITLUL III

Protejarea obiectelor culturale

Articolul 4

Fiecare Parte va lua măsurile adecvate pentru a spori conștientizarea publică privind necesitatea protejării obiectelor culturale.

Articolul 5

Părțile se angajează să ia măsurile adecvate, cu scopul de a coopera în prevenirea comiterii unor infracțiuni referitor la obiectele culturale și la descoperirea obiectelor culturale îndepărtate ca urmare a comiterii acestor infracțiuni.

TITLUL IV

Restituirea obiectelor culturale

Articolul 6

Părțile se angajează să coopereze în vederea restituirii obiectului cultural descoperit pe teritoriul lor, care a fost deplasat de pe teritoriul unei alte Părți ca urmare a unei infracțiuni referitoare la obiectul cultural, comise pe teritoriul unei Părți, îndeosebi, în conformitate cu prevederile care urmează.

Articolul 7

1. Oricare Parte care este competentă, în temeiul articolului al 13-lea, va înștiința, în cel mai scurt timp posibil, dacă va considera necesar, Partea sau Părțile de pe teritoriul cărora au fost transferate sau se presupune că ar fi fost transferate obiecte, ca urmare a comiterii unei infracțiuni privind bunurile culturale.

2. Oricare Parte, de pe teritoriul căreia au fost îndepărtate sau se presupune că ar fi fost îndepărtate obiecte culturale, ca urmare a unei infracțiuni privind obiectele culturale, va înștiința, în cel mai scurt timp posibil, Partea care este competentă, potrivit articolului al 13-lea, paragraful 1, alineatul 2.

3. Dacă acest obiectul cultural este descoperit pe teritoriul unei Părți, care a fost în timp util înștiințată, acea Parte va trebui să informeze imediat Partea sau Părțile interesate.

4. Dacă aceste obiecte culturale sunt descoperite pe teritoriul unei Părți, și dacă acea Parte are motive întemeiate pentru a crede că obiectele în cauză au fost deplasate de pe teritoriul unei alte Părți, ca urmare a unei infracțiuni privind bunuri culturale, ea trebuie să informeze imediat Partea sau Părțile presupuse a fi interesate.

5. Înștiințările prevăzute în paragrafele precedente trebuie să conțină toate informațiile utile privitoare la identificarea obiectului în cauză, la infracțiunea care a dus la deplasarea lor și la circumstanțele descoperirii.

6. Părțile vor trebui să asigure cea mai mare difuzare posibilă a înștiințărilor conform prevederilor din paragraful 1.

Articolul 8

1. Fiecare Parte va îndeplini, în modul prevăzut pentru aceasta de propria legislație, orice rogatorii referitor la tranzacțiile (acțiunile) care o privesc, de către autoritățile competente în conformitate cu articolul al 13-lea, pentru adunarea dovezilor de anchetare sau transmiterea de probe, dosare sau documente care să fie folosite ca dovezi.

2. Fiecare Parte va îndeplini, în modul prevăzut pentru aceasta de propria legislație, orice rogatorii referitor la tranzacțiile (acțiunile, n.n.), care îi sunt adresate de către autoritățile competente în temeiul articolului al 13-lea, cu scopul confiscării și restituirii obiectelor culturale transferate pe teritoriul Părții solicitate, ca urmare a unei infracțiuni privind bunuri culturale. Restituirea bunurilor în cauză este supusă, cu toate acestea, condițiilor determinate de legislația Părții solicitate.

3. Fiecare Parte va îndeplini, de asemenea, scrisorile referitoare la executarea hotărârilor judecătorești livrate de autoritățile competente ale Părții solicitante, cu privire la o infracțiune relativ la obiectele de cultură, în scopul

confiscării bunurilor culturale, depistate pe teritoriul Părții solicitate, și al restituirii lor acelei persoane desemnate de hotărârea judecătorească sau succesorilor săi legali. Până aceasta se întâmplă, Părțile vor adopta acele măsuri legislative pe care le consideră necesare și vor stabili condițiile în care aceste scrisori rogatorii vor fi îndeplinite.

4. Acolo unde există o cerere de extrădare, restituire a bunurilor culturale, menționată în paragrafele 2 și 3, va fi efectuată chiar dacă extrădarea, asupra căreia s-a făcut o înțelegere, nu poate fi îndeplinită, datorită morții sau evadării persoanei învinuite sau datorită unei alte cauze de acest fel.

5 Partea solicitată ar trebui să nu refuze restituirea obiectelor culturale, din motivul că a sechestrat, a confiscat sau a obținut printr-un alt mod drepturile asupra obiectelor culturale în cauză, ca rezultat al unei infracțiuni fiscale sau de impozit comisă asupra aceluși obiect.

Articolul 9

1. Scrisorile rogatorii trebuie întocmite în limba Părții solicitate, fie în limba oficială a Consiliului Europei care este indicată de Partea solicitată, într-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, fie, în lipsa unei asemenea declarații, în oricare din limbile oficiale ale Consiliului Europei.

2. Ele ar trebui să indice:

a. autoritatea care a făcut cererea.

b. obiectul și motivul cererii.

c. identitatea persoanei interesate.

d. identificarea detaliată a obiectelor culturale vizate.

e. o descriere sumară a circumstanțelor, precum și a infracțiunii pe care acestea o constituie și trebuie însoțite de o copie autenticată sau certificată a hotărârii judecătorești a cărei executare este solicitată, pentru cazurile precizate de articolul 8, paragraful 3.

Articolul 10

Probele și documentele transmise ca urmare a aplicării prezentei Convenții sunt scutite de orice formă de autentificare.

Articolul 11

Îndeplinirea cererilor prevăzute de prezenta Convenție nu va atrage după sine plata nici unei despăgubiri pentru cheltuieli, cu excepția celor prilejuite de asistența experților și de retrocedarea obiectelor culturale.

TITLUL V

Proceduri

Secțiunea I

Sanționarea

Articolul 12

Părțile recunosc gravitatea oricărei fapte sau omisiuni, care afectează obiectele culturale; ele ar trebui, corespunzător, să ia măsurile necesare pentru sancționarea adecvată.

Secțiunea a II-a

Jurisdicție

Articolul 13

1. Fiecare Parte va lua măsurile necesare pentru a stabili competența sa (juridică, n.n.), pentru urmărirea pe cale judiciară a oricărei infracțiuni privind obiectele culturale:

a. comisă pe teritoriul său, inclusiv apele sale interne și teritoriale sau spațiul său aerian;

b. comisă la bordul unei nave sau al unei aeronave înmatriculată de Statul respectiv;

c. comisă în afara teritoriului său de unul din cetățenii săi;

d. comisă în afara teritoriului său de o persoană având reședința pe teritoriul său;

e. comisă în afara teritoriului său, dacă obiectul împotriva căruia este îndreptată infracțiunea aparține acestei Părți sau unuia dintre cetățenii săi;

f. comisă în afara teritoriului său, atunci când a fost îndreptată împotriva unui obiect cultural descoperit, la origine, pe teritoriul său.

2. În cazurile prevăzute în paragraful 1, alineatele d și f, o Parte nu poate fi competentă să înceapă o urmărire pentru o infracțiune privind obiectele culturale comisă în afara teritoriului său, doar dacă persoana suspectă se află pe teritoriul său.

Secțiunea III

Pluralitatea procedurilor

Articolul 14

1. Oricare Stat-parte, care înainte de instituirea sau în cursul măsurilor legale pentru o infracțiune privind obiectele culturale este conștient de existența unei acțiuni judiciare care așteaptă rezolvarea într-un alt Stat-parte împotriva aceleiași persoane, privind aceleași infracțiuni, trebuie să examineze posibilitatea de a renunța sau de a suspenda propria sa urmărire.

2. Dacă acea Parte va considera oportun, în acele circumstanțe, să nu renunțe sau suspende propria sa urmărire, ea va notifica acest lucru celeilalte Părți, în timp util și, în orice caz, înainte de pronunțarea hotărârii judecătorești în fond.

Articolul 15

1. În cazul prevăzut în articolul 14, paragraful 2, Părțile interesate se vor strădui, pe calea consultărilor, atât pe cât este posibil, să determine, după aprecierea împrejurărilor, pentru fiecare caz în parte, mai ales în vederea facilitării restituirii obiectelor culturale, care dintre ele trebuie să continue, singură, urmărirea. În timpul acestei consultări, Părțile interesate vor suspenda pronunțarea hotărârii judecătorești, fără să fie, totuși, obligate să prelungească această suspendare pentru o perioadă mai mare de 30 de zile, socotind din momentul notificării, prevăzute în articolul 14, paragraful 2.

2. Prevederile paragrafului 1 nu sunt obligatorii:

a. pentru un Stat-parte pentru care notificarea este adresată, prevăzută în articolul al 14-lea, paragraful 2, dacă judecata principală a fost declarată deschisă, în prezența acuzatului, înaintea expedierii notificării;

b. pentru Partea căreia i-a fost adresată notificarea, dacă judecata principală a fost declarată deschisă, în prezența acuzatului, înainte de primirea notificării.

Articolul 16

În interesul aflării adevărului, al restituirii obiectelor culturale și al aplicării unor sancțiuni adecvate, Părțile interesate vor examina dacă este oportun ca doar una dintre ele să conducă urmărirea și, în acest scop, vor încerca să determine care anume, atunci când:

a. mai multe infracțiuni privind bunurile culturale, care sunt distincte material, sunt atribuite fie unei singure persoane, fie mai multor persoane care au acționat împreună;

b. o singură faptă care constituie infracțiune privind bunuri culturale este atribuită mai multor persoane care au acționat împreună.

Secțiunea IV

ne bis in idem

Articolul 17

1. O persoană care a făcut obiectul unei hotărâri judecătorești executorii nu poate fi urmărită, condamnată sau supusă la executarea unei sancțiuni, în altă Parte, pentru aceeași faptă:

I. atunci când ea a fost achitată;

II. atunci când sancțiunea stabilită:

A. a fost în întregime aplicată sau este în curs de executare, sau

- B. a fost în întregime sau în legătură cu partea care nu a fost aplicată, subiectul unei grațieri sau amnistii, sau
- C. nu mai poate fi aplicată datorită expirării unui termen;

III. atunci când instanța a constatat vinovăția autorului infracțiunii, fără a impune o sancțiune.

2. În orice situație, o Parte nu ar trebui să fie obligată să recunoască efectul *ne bis in idem*, doar dacă acțiunea care a provocat hotărârea judecătorească a fost îndreptată împotriva unei persoane, a unei instituții sau a oricărui bun cu statut public în acea Parte, sau dacă subiectul hotărârii judecătorești a avut el însuși un statut public în acea Parte.

3. Mai mult, o Parte pe al cărei teritoriu a fost comisă fapta sau este considerată că ar fi fost comisă sub legea acelei Părți, nu ar trebui să fie obligată să recunoască efectul *ne bis in idem*, dacă Partea nu a cerut chiar ea urmărirea.

Articolul 18

Dacă o nouă urmărire este intentată împotriva unei persoane, care a fost condamnată pentru aceeași faptă în alt Stat-parte, toată perioada de privațiune de libertate executată, ca urmare a acelei sentințe, trebuie scăzută din sancțiunea care ar putea fi, eventual, pronunțată.

Articolul 19

Prezenta Secțiune nu poate împiedica aplicarea prevederilor naționale mai largi cu privire la regulii *ne bis in idem*, legat de hotărârile judecătorești.

TITLUL VI

Dispoziții finale

Articolul 20

Prezenta Convenție este deschisă spre semnare Statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă spre ratificare, acceptare sau aprobare. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

Articolul 21

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o luna de la data la care trei State membre ale Consiliului Europei și-au exprimat consimțământul de a lua parte la Convenție, în conformitate cu prevederile articolului 20.

2. Pentru oricare Stat membru care își va exprima ulterior consimțământul de a lua parte la Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună, după data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 22

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul miniștrilor Consiliului Europei va putea invita oricare Stat care nu este membru al Consiliului Europei să adere la prezenta Convenție, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută în articolul 20, punctul d. din Statut și cu unanimitatea reprezentanților Statelor contractante care au dreptul de a face parte din Comitet.

2. Pentru oricare Stat aderent, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună de la data depunerii instrumentului de aderare pe lângă Secretarul General al Consiliului Europei.

Articolul 23

Niciunei Părți nu i se impune să aplice prezenta Convenție asupra unor infracțiuni privind bunurile culturale comise înainte de data intrării în aplicare a Convenției, în ceea ce o privește.

Articolul 24

1. Oricare Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare să desemneze teritoriul sau teritoriile pe care se va aplica Convenția.

2. Oricare Stat poate, în oricare alt moment, ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții pentru oricare alt teritoriu desemnat prin declarația sa.

Convenția va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună, după data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Oricare declarație, făcută în virtutea celor două paragrafe precedente, poate fi retrasă, în ceea ce privește oricare teritoriu desemnat de acea declarație, prin notificare adresată Secretarului general. Retragerea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează după expirarea unei perioade de 6 luni, după data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 25

Prevederile următoare se aplică Statelor-părți la prezenta Convenție, care au un sistem constituțional federativ sau neunitar:

a) în ceea ce privește prevederile acestei Convenții, a căror punere în aplicare depinde de acțiunea legislativă a puterii legislative federale sau centrale, obligațiile guvernului federal sau central sunt aceleași ca și cele ale Statelor-părți care nu sunt State federative sau neunitare;

b) în ceea ce privește prevederile acestei Convenții, a căror punere în aplicare depinde de acțiunea legislativă a fiecăruia dintre state, țări, provincii sau cantoane constitutive, care nu sunt obligate, de sistemul constituțional al federației să ia măsuri legislative, guvernul federal va informa, cu avizul său favorabil, autoritățile competente ale acestor state, țări, provincii sau cantoane, cu privire la prevederile amintite.

Articolul 26

Nicio Parte nu poate pretinde, în nicio situație, aplicarea prezentei Convenții de către o altă Parte, decât în măsura în care o va aplica ea însăși, în cazuri analogice.

Articolul 27

Fiecare Parte poate să nu aplice prevederile articolelor 7 și 8, doar în cazul în care cererea se referă la infracțiuni pe care ea le consideră ca fiind politice, ca și în cazul în care se estimează că aplicarea ei este de natură să aducă atingere suveranității, securității sau ordinii sale publice.

Articolul 28

1. Orice Stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să declare că își rezervă dreptul să nu poată accepta una sau mai multe dispoziții ale articolelor 8, paragraful 3, 10, 13 și 18. Nicio altă rețineră nu poate fi făcută.

2. Oricare Stat care va formula o depunere o va retrage atât de repede cât permit circumstanțele. Retragerea se va face prin notificarea adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

Articolul 29

1. Oricare Stat contractant poate, în orice moment, să indice, prin intermediul unei declarații adresate Secretarului General al Consiliului Europei, dispozițiile legale, pentru a fi incluse în Anexa I a prezentei Convenții.

2. Oricare modificare a dispozițiilor naționale menționate în Anexa I trebuie să fie notificată Secretarului general al Consiliului Europei, dacă ea dă informații cu privire la incorectitudinile din această Anexă.

3. Orice modificări aduse Anexei I, în aplicarea paragrafelor precedente, vor produce efecte, pentru fiecare Parte, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună, după data notificării lor de către Secretarul general al Consiliului Europei.

Articolul 30

Declarațiile prevăzute în articolele 2 și 3 sunt adresate Secretarului general al Consiliului Europei. Ele ar trebui să devină valide, pentru fiecare Parte, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de o lună după data notificării lor de către Secretarul general al Consiliului Europei.

Articolul 31

Comitetul european pentru Problemele Criminalității, al Consiliului Europei, va urmări aplicarea prezentei Convenții și va face orice este necesar pentru a facilita reglementarea prin buna înțelegere a oricărei dificultăți apărute

ca urmare a execuției acesteia.

Articolul 32

1. Comitetul european pentru Problemele Criminalității poate formula și supune atenției Comitetului miniștrilor al Consiliului Europei, propuneri pentru modificarea conținutului Anexelor a II-a și III-a sau a paragrafelor lor.

2. Orice propunere făcută în conformitate cu prevederile paragrafului precedent este examinată de Comitetul miniștrilor care, printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută în articolul 20.d din Statutul Consiliului Europei și de unanimitatea reprezentanților Statelor contractante, care au dreptul de a face parte din Comitet, poate să o aprobe și să însărcineze Secretarul general al Consiliului Europei să o notifice Statelor contractante.

3. Orice modificare, aprobată în conformitate cu prevederile paragrafului precedent, va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de șase luni după data expedierii notificărilor prevăzute în paragraful amintit, mai puțin dacă un Stat contractant nu notifică obiecția sa cu privire la această intrare în vigoare. În acest caz, modificarea nu intră în vigoare decât dacă obiecția este retrasă, ulterior.

Articolul 33

1. Notificările și informările prevăzute în articolul 7 vor fi schimbate între autoritățile competente ale Părților. În orice caz, ele vor putea fi transmise prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției – Interpol.

2. Cererile prevăzute de prezenta Convenție, ca și toate comunicările făcute ca urmare a aplicării prevederilor din Titlul al V-lea, Secțiunea a III-ea, vor fi adresate de autoritatea competentă a unei Părți autorităților competente ale unei alte Părți.

3. Oricare Stat contractant poate, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, desemna autoritățile care sunt competente, în sensul prezentului articol. În lipsa unei asemenea declarații, Ministerul Justiției din Statul respectiv este considerat autoritate competentă.

Articolul 34

1. Nicio prevedere a prezentei Convenții nu poate prejudicia punerea în aplicare a prevederilor care decurg din alte tratate sau Convenții internaționale în vigoare între două sau mai multe Părți și care se referă la problemele reglementate de prezenta Convenție, dacă aceste prevederi sunt mai severe în ceea ce privește obligativitatea restituirii bunurilor culturale care sunt obiectul unei infracțiuni.

2. Părțile nu pot încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale cu privire la problemele reglementate de prezenta Convenție decât pentru a completa prevederile acesteia sau pentru a facilita aplicarea principiilor enunțate de ea.

3. Totuși, dacă două sau mai multe Părți au stabilit sau urmează să stabilească relațiile dintre ele pe baza unei legislații uniforme sau a unui sistem special propriu, ele au dreptul de a reglementa raporturile lor mutuale în această problemă bazându-se, exclusiv, pe aceste sisteme, în ciuda dispozițiilor prezentei Convenții.

4. Părțile care încetează aplicarea termenilor prezentei Convenții, în conformitate cu prevederile paragrafului precedent, vor adresa o notificare cu privire la acest lucru Secretarului general al Consiliului Europei.

Articolul 35

1. Oricare Parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. O astfel de retragere va deveni validă din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de șase luni, după data recepționării notificării de către Secretarul General.

Articolul 36

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica Statelor membre ale Consiliului și oricărui alt Stat care a aderat la prezenta Convenție:

- a) orice semnătură;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;

- c) oricare altă dată pentru intrarea în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu articolele 21 și 22;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare, în legătură cu prezenta Convenție.

Încredințați că subsemnații suntem pe deplin autorizați pentru aceasta, am semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Delphi, la 23 iunie 1985, în limba engleză și în limba franceză, cele două texte fiind în mod egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus la arhiva Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va trimite copii certificate fiecăruia dintre Statele membre ale Consiliului Europei.

ANEXE

ANEXA I

Lista prevederilor legale menționate ca infracțiuni, altele decât infracțiunile penale

ANEXA a II-a

1. a. obiectele rezultate din cercetările de suprafață sau săpăturile arheologice (legale sau clandestine), desfășurate pe pământ sau sub apă;
 - b. elementele provenind din dezmembrarea monumentelor artistice sau istorice sau a siturilor arheologice;
 - c. tablourile, picturile și desenele, realizate în întregime de mână, pe orice suport și din orice material, care prezintă o mare valoare din punct de vedere artistic, istoric, arheologic, științific sau din oricare alt punct de vedere cultural;
 - d. operele originale de artă monumentală și de sculptură, din orice material, care prezintă o mare valoare din punct de vedere artistic, istoric, arheologic, științific sau din oricare alt punct de vedere cultural, ca și elemente provenind din dezmembrarea unor asemenea opere;
 - e. gravuri, stampe, litografii și fotografiile originale, care prezintă o mare valoare din punct de vedere artistic, istoric, arheologic, științific sau din oricare alt punct de vedere cultural;
 - f. unelte, ceramică, inscripții, monede, sigilii, bijuterii, arme și vestigii funerare, inclusiv mumii, mai vechi de o sută de ani;
 - g. obiecte de mobilier, tapiserii, covoare și îmbrăcăminte, mai vechi de o sută de ani;
 - h. instrumente muzicale mai vechi de o sută de ani;
 - i. manuscrise rare și incunabule, singulare sau în colecții.
2. a. ansambluri și montaje artistice originale, din orice material, care prezintă o mare valoare din punct de vedere artistic, istoric, arheologic, științific sau din oricare alt punct de vedere cultural;
 - b. opere de artă aplicată în materiale precum sticla, ceramica, metalul, lemnul etc., care prezintă o mare valoare din punct de vedere artistic, istoric, arheologic, științific sau din oricare alt punct de vedere cultural;
 - c. cărți vechi, documente și publicații de interes special (istoric, artistic, științific, literar etc.), izolate sau în colecție;
 - d. arhive, inclusiv documente scrise, hărți și alte materiale cartografice, fotografice, pelicule cinematografice, înregistrări sonore și arhive imprimare pe orice tip de mașină care înregistrează, care sunt o mare valoare din punct de vedere artistic, istoric, arheologic, științific sau din oricare alt punct de vedere cultural;
 - e. bunuri care se raportează la istorie, inclusiv istoria științei și tehnicii, ca și istoria militară și socială;
 - f. bunuri care se raportează la viața conducătorilor, gânditorilor, savanților și artiștilor naționali;
 - g. bunuri care se raportează la evenimente de importanță națională;
 - h. colecții și specimene rare de zoologie;
 - i. colecții și specimene rare de botanică;
 - j. colecții și specimene rare de mineralogie;
 - k. colecții și specimene rare de anatomie;
 - l. obiecte de interes paleontologic;
 - m. material de interes antropologic;
 - n. obiecte de interes etnologic;
 - o. obiecte de interes filatelic;
 - p. obiecte de interes numismatic;
 - q. toate vestigiile și obiectele sau altfel de urme ale existenței umane care sunt mărturii ale epocilor și civilizațiilor pentru care săpăturile sau descoperirile arheologice constituie principala sursă sau una dintre principalele surse de informare științifică;
 - r. monumente de arhitectură, artă sau istorie;

s. situri și structuri de importanță arheologică și istorică sau științifică sau alte semne de ordin religios sau laic, având o importantă valoare istorică, științifică, artistică sau arhitecturală, inclusiv grupurile de structuri tradiționale, cartierele istorice din zonele urbane sau rurale construite și structurile etnologice ale culturilor anterioare care există într-o formă validă.

ANEXA a III-a

1. a. Furturile de bunuri culturale.
- b. Însușirea de bunuri culturale, însoțite de violențe sau amenințări.
- c. Tăinuirea de bunuri culturale, atunci când infracțiunea originală este prevăzută în prezentul paragraf, oricare ar fi locul unde ea a fost comisă.
2. a. Faptele care constau din însușirea ilegală a unui bun cultural al unei alte persoane și care sunt calificate de legislația națională ca deturnare, fraudă, abuz de încredere sau în alt fel.
- b. Deținerea de bunuri culturale, obținute ca urmare a unei infracțiuni privind dreptul de proprietate, alta decât furtul.
- c. Achiziționarea, prin neglijență evidentă, a unor bunuri culturale, obținute ca urmare a unui furt sau a unei infracțiuni privind dreptul de proprietate, alta decât furtul.
- d. Distrugerea sau degradarea intenționată a unor bunuri culturale ale unei alte persoane.
- e. Înțelegerea între două sau mai multe persoane, în vederea comiterii uneia sau mai multor infracțiuni privind bunurile culturale enunțate la paragraful 1, al prezentei Anexe.
 - i. înstrăinarea de bunuri culturale inalienabile, în temeiul legislației unei Părți;
 - ii. achiziționarea de bunuri, definite în i, atunci când achizitorul știa că bunurile erau inalienabile;
 - iii. înstrăinarea de bunuri culturale cu violarea prevederilor legale din Partea interesată, care condiționează înstrăinarea unor asemenea bunuri de o autorizare anterioară, din partea autorităților competente;
 - iv. achiziționarea de bunuri definite în iii, atunci când achizitorul știa ca bunurile au fost înstrăinate cu violarea prevederilor legale menționate în iii;
 - v. violarea prevederilor legale ale Părții, potrivit cărora este obligatoriu persoana care achiziționează bunuri culturale să notifice autorităților competente înstrăinare sau achiziție;
 - g. i. violarea prevederilor legale ale Părții interesate, potrivit cărora persoana care descoperă fortul de bunuri arheologice este obligată să declare aceste bunuri autorităților competente;
 - ii. tăinuirea sau înstrăinarea unor bunuri definite în i;
 - iii. achiziționarea de bunuri menționate în I, atunci când achizitorul știa că bunurile au fost obținute cu violarea prevederilor legale menționate în i;
 - iv. violarea prevederilor legale ale unei Părți potrivit cărora săpăturile arheologice nu pot fi întreprinse decât cu autorizarea autorităților competente;
 - v. tăinuirea sau înstrăinarea de bunuri arheologice descoperite cu ocazia săpăturilor întreprinse cu violarea prevederilor legale menționate în iv;
 - vi. achiziționarea de bunuri arheologice, descoperite cu ocazia săpăturilor întreprinse cu violarea prevederilor legale menționate în iv, atunci când achizitorul știa că bunurile au fost obținute ca urmare a unor asemenea săpături;
 - vii. violarea prevederilor legale ale unei Părți interesate sau ale unei autorizații de săpătură, eliberată de autoritățile competente, în temeiul căreia, persoana care a descoperit bunuri arheologice, ca urmare a unei săpături legal autorizate, este obligată să declare aceste bunuri autorităților competente;
 - viii. tăinuirea sau înstrăinarea bunurilor menționate în vii;
 - ix. achiziționarea bunurilor menționate în vii, atunci când achizitorul știa că aceste bunuri au fost obținute cu violarea prevederilor legale menționate în vii;
 - x. violarea prevederilor legale ale Părții interesate care interzic sau reglementează utilizarea detectorilor de metale în contexte arheologice.
 - h. i. exportarea sau tentativa de a exporta bunuri culturale a căror exportare este interzisă de legile Părții interesate;
 - ii. exportarea sau tentativa de a exporta, fără autorizarea autorităților competente, a bunurilor culturale a căror exportare, în temeiul legilor Părții interesate, este condiționată de o asemenea autorizare.

i. violarea prevederilor legale care în Partea interesată:

a) condiționează modificarea unui monument de arhitectură, a unui bun mobil protejat, a unui ansamblu monumental sau a unui sit protejat, de o autorizare prealabilă, de către autoritățile competente, sau

b) obligă proprietarul sau deținătorul unui monument de arhitectură, al unui bun mobil protejat, să le mențină într-o stare de conservare adecvată și să anunțe deteriorările care îi amenință starea de conservare.

j. Tănuirea de bunuri culturale, atunci când infracțiunea originală este prevăzută în prezentul paragraf, oricare ar fi locul unde ea a fost comisă.

3. CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA PATRIMONIULUI ARHITECTURAL AL EUROPEI, GRANADA, 3 octombrie 1985

Notă: ratificată de Republica Moldova la 21.12.2001

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții, *considerând* că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă dintre Membrii săi, *îndeosebi* pentru a salvarda și a promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun, *recunoscând* că patrimoniul arhitectural constituie o expresie de neînlocuit a bogăției și a diversității patrimoniului cultural al Europei, o mărturie neprețuită a trecutului nostru și un bun comun al tuturor europenilor, *având în vedere* Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954, și *îndeosebi* primul articol al acesteia,

ținând cont de Carta europeană a patrimoniului arhitectural, adoptată de Comitetul de miniștri al Consiliului Europei la 26 septembrie 1975 și Rezoluția (76) 28 cu privire la adaptarea sistemelor legislative și a reglementărilor naționale la exigențele conservării integrate a patrimoniului arhitectural, adoptată la 14 aprilie 1976,

având în vedere Recomandarea nr. 880 (1979) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, cu privire la conservarea patrimoniului arhitectural,

ținând seama de Recomandarea nr. R (80) 16 a Comitetului de miniștri către Statele membre privind pregătirea de specialitate a arhitecților, urbanistilor, a inginerilor constructori și a peisagiștilor, precum și Recomandarea nr. R (81) 13 a Comitetului de miniștri privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse în favoarea unor meserii amenințate cu dispariția în cadrul activității artizanale, adoptată la 1 iulie 1981,

reamintind importanța transmiterii unui sistem de referințe culturale generațiilor viitoare, a ameliorării condițiilor de viață urbană și rurală și a favorizării, în același timp, a dezvoltării economice, sociale și culturale a Statelor și a regiunilor,

afirmând importanța punerii de acord a principalelor orientări ale unei politici comune, care să garanteze salvardarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural,

au convenit asupra celor ce urmează:

Definirea patrimoniului arhitectural

Articolul 1

În termenii prezentei Convenții, expresia *patrimoniu arhitectural* este considerată a cuprinde următoarele bunuri imobile: monumentele: orice realizări deosebit de remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic, inclusiv instalațiile sau elementele decorative care fac parte integrantă din aceste realizări;

1. ansamblurile arhitecturale: grupuri omogene de construcții urbane sau rurale, remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic și îndeajuns de coerente pentru a face obiectul unei delimitări topografice;

2. siturile: opere combinate ale omului și ale naturii, parțial construite și care constituie spații îndeajuns de caracteristice și omogene pentru a face obiectul unei delimitări topografice, remarcabile prin interesul lor istoric, arheologic, artistic, științific, social sau tehnic.

Identificarea bunurilor de protejat

Articolul 2

În scopul identificării cu precizie a monumentelor, ansamblurilor arhitecturale și a siturilor susceptibile de a fi protejate, fiecare Parte se angajează să continue inventarierea acestora, iar în cazul în care bunurile respective ar fi amenințate, să întocmească, în cel mai scurt termen, o documentație corespunzătoare.

Proceduri legale de protecție

Articolul 3

Fiecare Parte se angajează:

1. să instituie un regim legal de protecție a patrimoniului arhitectural;
2. să asigure, în cadrul acestui regim și potrivit modalităților specifice fiecărui stat sau fiecărei regiuni, protejarea monumentelor, a ansamblurilor arhitecturale și a siturilor.

Articolul 4

Fiecare Parte se angajează:

1. să aplice, în temeiul protecției juridice a bunurilor considerate, proceduri corespunzătoare de control și de autorizare;

2. să evite ca bunurile protejate să fie deteriorate, degradate sau demolate. În această perspectivă, fiecare Parte se angajează să introducă în legislația sa, dacă nu există deja, dispoziții care să prevadă:

a) supunerea spre aprobare către autoritatea competentă a proiectelor de demolare sau de modificare a unor monumente deja protejate sau care sunt obiectul unei proceduri de protecție, precum și a oricărui proiect care afectează mediul lui înconjurător;

b) supunerea spre aprobare către autoritatea competentă a proiectelor care afectează în întregime sau în parte un ansamblu arhitectural sau un sit și care comportă lucrări:

- de demolare a unor clădiri;
- de construire de noi clădiri;
- de modificări importante, care ar afecta caracterul ansamblului arhitectural sau al sitului;

c) posibilitatea autorităților publice de a obliga pe proprietarul unui bun protejat să efectueze anumite lucrări sau de a i se substitui, în cazul în care acesta nu este în măsură să le facă;

d) posibilitatea de a expropria un bun protejat.

Articolul 5

Fiecare Parte se angajează să interzică deplasarea integrală sau a unei părți a unui monument protejat, în afara cazului în care salvarea materială a acestuia ar necesita în mod imperativ deplasarea lui. În acest caz, autoritatea competentă va lua măsurile necesare pentru a garanta demontarea, mutarea și remontarea lui într-un loc corespunzător.

Măsuri complementare

Articolul 6

Fiecare Parte se angajează:

1. să prevadă, în funcție de competențele pe plan național, regional sau local și în limita bugetelor disponibile, un sprijin financiar din partea autorităților publice pentru lucrările de întreținere și de restaurare a patrimoniului arhitectural situat pe teritoriul său;

2. să recurgă, dacă este necesar, la măsuri fiscale susceptibile de a favoriza conservarea acestui patrimoniu;

3. să încurajeze inițiativele particulare în materie de întreținere și de restaurare a acestui patrimoniu.

Articolul 7

Fiecare Parte se angajează să promoveze măsuri vizând ameliorarea calității mediului în jurul monumentelor și în interiorul ansamblurilor arhitecturale și al siturilor.

Articolul 8

În vederea limitării riscurilor de degradare fizică a patrimoniului arhitectural, fiecare Parte se angajează:

1. să susțină cercetarea științifică, în vederea identificării și analizării efectelor dăunătoare ale poluării, și în vederea definirii mijloacelor de reducere sau de eliminare a acestor efecte;

2. să ia în considerare problemele specifice ale conservării patrimoniului în politicile de combatere a poluării.

Sancțiuni

Articolul 9

Fiecare Parte se angajează, potrivit propriilor sale prerogative, să procedeze astfel încât infracțiunile relativ la legislația de protecție a patrimoniului arhitectural să facă obiectul unor măsuri corespunzătoare și suficiente din partea autorității competente. Aceste măsuri pot antrena, la nevoie, obligația pentru autorii infracțiunii de a demola o clădire nouă, ilegal construită, sau de a reda starea anterioară a unui bun protejat.

Politici de conservare

Articolul 10

Fiecare Parte se angajează să adopte politici de conservare integrate, care:

1. să includă protecția patrimoniului arhitectural printre obiectivele esențiale ale amenajării teritoriului și ale urbanismului și să asigure luarea în considerare a acestui imperativ în diversele stadii de elaborare a planurilor de amenajare și a procedurilor de autorizare a lucrărilor;
2. să promoveze programe de restaurare și de întreținere a patrimoniului arhitectural;
3. să facă din conservarea, animarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural un element major al politicilor în materie de cultură, de mediu și de amenajare a teritoriului;
4. să favorizeze, atunci când este posibil, în cadrul proceselor de amenajare ale teritoriului și de urbanism, conservarea și folosirea clădirilor a căror importanță nu ar justifica o protecție în sensul prevederilor art. 3, paragraful 1 ale prezentei Convenții, dar care ar prezenta o valoare din punct de vedere al integrării în mediul urban sau rural ori al cadrului de viață;
5. să favorizeze aplicarea și dezvoltarea tehnicilor și materialelor tradiționale, indispensabile pentru viitorul patrimoniului.

Articolul 11

Fiecare Parte se angajează să favorizeze, în condițiile respectării caracterului arhitectural și istoric al patrimoniului:

- folosirea bunurilor protejate, în funcție de cerințele vieții contemporane;
- adaptarea, atunci când aceasta se dovedește oportună, a unor clădiri vechi pentru utilizări noi.

Articolul 12

Recunoscând interesul de a facilita vizitarea de către public a bunurilor protejate, fiecare Parte se angajează să procedeze astfel încât consecințele acestei deschideri pentru public, îndeosebi amenajările de acces, să nu aducă prejudicii caracterului arhitectural și istoric al acestor bunuri și împrejurimilor lor.

Articolul 13

În scopul de a facilita aplicarea acestor politici, fiecare Parte se angajează să dezvolte, în condițiile proprii ale organizării sale politice și administrative, cooperarea efectivă, la toate eșaloanele, între serviciile responsabile pentru conservare, activitate culturală, mediu și amenajarea teritoriului.

Participare și asociații

Articolul 14

În vederea sprijinirii acțiunii autorităților publice, în direcția cunoașterii, protecției, restaurării, întreținerii, gestiunii și promovării patrimoniului arhitectural, fiecare Parte se angajează:

1. să instituie, în diversele stadii ale proceselor de decizie, structuri de informare, de consultare și de colaborare între stat, colectivitățile locale, instituții și asociații culturale și publice;
2. să favorizeze dezvoltarea mecenatului și a asociațiilor fără scop lucrativ care activează în domeniu.

Informare și formare

Articolul 15

Fiecare Parte se angajează:

- 1) să pună în valoare, pentru opinia publică, conservarea patrimoniului arhitectural, atât ca element al identității culturale, cât și ca sursă de inspirație și de creativitate pentru generațiile prezente și viitoare;
- 2) să promoveze, în acest scop, politici de informare și de sensibilizare, îndeosebi cu ajutorul tehnicilor moderne de difuzare și de popularizare, având, între altele, drept obiectiv:
 - a) să trezească și să sporească sensibilitatea publicului, încă de la vârsta școlară, față de ocrotirea patrimoniului, calitatea mediului construit și expresia arhitecturală;
 - b) să pună în evidență unitatea patrimoniului cultural și a legăturilor dintre arhitectură, arte, tradiții populare și modurile de viață, la nivel european, național sau regional.

Articolul 16

Fiecare Parte se angajează să favorizeze pregătirea pentru diferite profesii și meserii implicate în conservarea patrimoniului arhitectural.

Coordonarea europeană a politicilor de conservare

Articolul 17

Părțile se angajează să facă schimb de informații asupra politicilor lor de conservare, în ceea ce privește:

1. definirea metodelor în materie de inventariere, protecție și conservare a bunurilor, ținând seama de evoluția istorică și de creșterea progresivă a patrimoniului arhitectural;
2. modalitățile de conciliere optimă a imperativelor ocrotirii patrimoniului arhitectural cu cerințele actuale ale vieții economice, sociale și culturale;
3. posibilitățile oferite de noile tehnologii, în privința identificării și înregistrării, combaterii degradării materialelor, cercetării științifice, a lucrărilor de restaurare și a modalităților de administrare și de promovare a patrimoniului arhitectural;
4. mijloacele de promovare a creației arhitecturale, care să asigure contribuția epocii noastre la dezvoltarea patrimoniului Europei.

Articolul 18

Părțile se angajează să își acorde, ori de câte ori este necesar, asistență tehnică mutuală constând din schimburi de experiență și de specialiști în materie de conservare a patrimoniului arhitectural.

Articolul 19

Părțile se angajează să favorizeze, în cadrul legislațiilor naționale de profil sau al acordurilor internaționale prin care sunt legate, schimburile europene de specialiști în conservarea patrimoniului arhitectural, inclusiv în domeniul formării permanente.

Articolul 20

În scopul aplicării prezentei Convenții, un comitet de experți, instituit de Comitetul de miniștri al Consiliului Europei în temeiul art. 17 din Statutul Consiliului Europei, este împuternicit să urmărească aplicarea Convenției și, între altele:

1. să prezinte periodic Comitetului de miniștri al Consiliului Europei un raport asupra situației politicilor de conservare a patrimoniului arhitectural în Statele-părți la Convenție, asupra aplicării principiilor enunțate de aceasta și propriilor sale activități;
2. să propună Comitetului de miniștri al Consiliului Europei orice măsuri vizând aplicarea prevederilor Convenției, inclusiv în domeniul activității multilaterale în materie de revizuire sau de amendare a Convenției, precum și de informare a publicului cu privire la obiectivele Convenției;

3. să facă recomandări Comitetului de miniștri al Consiliului Europei, cu privire la invitarea unor State nemembre ale Consiliului Europei de a adera la Convenție.

Articolul 21

Prevederile prezentei Convenții nu prejudiciază aplicarea prevederilor corespunzătoare mai favorabile protecției bunurilor enumerate la art. 1, conținute în:

- Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural din 16 noiembrie 1972;
- Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic din 6 mai 1969.

Clauze finale

Articolul 22

1. Prezenta Convenție este deschisă spre semnare de către Statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care trei State membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin Convenție, conform prevederilor paragrafului precedent.

3. Ea va intra în vigoare, în orice Stat membru care își va exprima consimțământul de a fi legat prin Convenție, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

Articolul 23

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice Stat nemembru al Consiliului Europei, precum și Comunitatea Economică Europeană să adere la prezenta Convenție, printr-o hotărâre luată cu majoritatea prevăzută la art. 20, lit. d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților Statelor contractante care au drept de reprezentare în Comitet.

2. Pentru orice Stat aderent sau pentru Comunitatea Economică Europeană în caz de aderare, Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

Articolul 24

1. Orice Stat poate menționa, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, teritoriul (teritoriile) la care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice Stat poate extinde, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu menționat în declarație. Convenția va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente poate fi retrasă, în privința oricărui teritoriu menționat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va deveni efectivă prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

Articolul 25

1. Orice Stat poate declara, în momentul semnării sau la depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, că își rezervă dreptul de a nu se conforma integral sau parțial prevederilor art. 4, lit. c) și d). Nicio altă rezervă nu este admisă.

2. Orice Stat contractant care a formulat o rezervă în temeiul paragrafului precedent o poate retrage, total sau parțial, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragera va deveni efectivă la data primirii notificării de către Secretarul general.

3. Partea care a formulat rezerva în privința prevederii, menționate la primul paragraf de mai sus, nu poate pretinde aplicarea acestei prevederi de către o altă Parte; ea poate totuși, dacă rezerva este parțială sau condiționată, să pretindă aplicarea prevederii, în măsura în care ea a acceptat-o.

Articolul 26

1. Orice Parte poate denunța în orice moment prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea devine efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

Articolul 27

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica Statelor membre ale Consiliului Europei, oricărui Stat care a aderat la prezenta Convenție și Comunității Economice Europene, în caz de aderare:

- a. orice semnare;
- b. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
- c. orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, conform art. 22, 23 și 24 din aceasta;
- d. orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție.

Drept pentru care subsemnații, legal împuterniciți în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Granada, pe 3 octombrie 1985, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii autentificate fiecărui Stat membru al Consiliului Europei, precum și oricărui stat sau Comunității Economice Europene, care este invitat să adere la prezenta Convenție.

4. Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), La Valetta, 16 ianuarie 1992

Notă: ratificată de Republica Moldova la 14. 03.2002

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte State-părți la Convenția culturală europeană, semnatare ale prezentei Convenții (revizuită),

considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă dintre membrii săi, pentru a salva și a promova idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun,

având în vedere Convenția culturală europeană, semnată la Paris la 19 decembrie 1954 și în special articolele sale 1 și 5,

având în vedere Convenția pentru salvagardarea patrimoniului arhitectural al Europei, semnată la Granada, la 3 octombrie 1985,

având în vedere Convenția europeană privind infracțiunile asupra bunurilor culturale, semnată la Delphi la 23 iunie 1985,

având în vedere recomandările Adunării parlamentare referitoare la arheologie, îndeosebi recomandările nr. 848 (1978), nr. 921 (1981) și nr. 1.072 (1988),

având în vedere Recomandarea nr. R (89) 5 referitoare la protecția și valorificarea patrimoniului arheologic în contextul operațiunilor de amenajare a teritoriului urban și rural,

reamintind că patrimoniul arheologic este un element esențial pentru cunoașterea trecutului civilizațiilor,

recunoscând că patrimoniul arheologic european, mărturie a unei străvechi istorii, este supus unor grave amenințări de degradare, atât prin înmulțirea marilor lucrări de amenajare, cât și datorită riscurilor naturale, săpăturilor clandestine ori lipsite de caracter științific sau insuficienței informării a publicului,

afirmând necesitatea de a introduce, acolo unde nu există, procedurile de control administrativ și științific care se impun și de a integra preocupările de protecție a patrimoniului arheologic în politicile de amenajare urbană și rurală și de dezvoltare culturală,

subliniind că răspunderea pentru ocrotirea patrimoniului arheologic revine nu numai Statului direct interesat, ci și tuturor țărilor europene, în vederea reducerii riscurilor de degradare și pentru a promova conservarea lui prin încurajarea schimburilor de specialiști și de experiență,

constatând necesitatea de a completa principiile formulate de Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic, semnată la Londra pe 6 mai 1969, ca urmare a evoluției politicilor de amenajare teritorială în țările europene,

au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Definirea patrimoniului arheologic

1. Scopul prezentei Convenții (revizuită) este de a proteja patrimoniul arheologic ca sursă a memoriei colective europene și ca instrument de studiu istoric și științific.

2. În acest scop, sunt considerate drept elemente ale patrimoniului arheologic toate vestigiile, bunurile și alte urme ale existenței omenirii în trecut ale căror:

a. salvagardare și studiu permit redarea evoluției istoriei omenirii și a relației sale cu mediul natural;

b. principale mijloace de informare le constituie săpăturile și descoperirile, precum și alte metode de cercetare asupra umanității și mediului înconjurător;

c. amplasare se situează în orice spațiu ce ține de jurisdicția Părților.

3. În patrimoniul arheologic sunt incluse structurile, construcțiile, ansamblurile arhitecturale, siturile amenajate, mărturiile mobile, monumente de altă natură, precum și contextul lor, fie că se situează în sol sau sub apă.

Identificarea patrimoniului și măsuri de protecție

Articolul 2

Fiecare Parte se angajează să pună în aplicare, potrivit modalităților specifice fiecărui Stat, un regim juridic de protecție al patrimoniului arheologic, care să prevadă:

- asigurarea inventarierii patrimoniului său arheologic și clasarea unor monumente sau zone protejate;
- constituirea unor rezervații arheologice, chiar fără vestigii vizibile la suprafață sau sub apă, pentru conservarea unor mărturii materiale care să poată fi studiate de către generațiile viitoare;
- obligația pentru descoperitor de a semnală autorităților competente descoperirea întâmplătoare a unor elemente ale patrimoniului arheologic și de a le pune la dispoziție pentru examinare.

Articolul 3

În vederea ocrotirii patrimoniului arheologic și pentru garantarea semnificației științifice a operațiunilor de cercetare arheologică, fiecare Parte se angajează:

1. să instituie proceduri de autorizare și de control al săpăturilor și al altor activități arheologice, în scopul:
 - a. de a preveni orice săpătură sau deplasare ilicită a unor elemente ale patrimoniului arheologic;
 - b. de a asigura întreprinderea săpăturilor și a prospecțiunilor arheologice într-o manieră științifică și sub rezerva:
 - folosirii unor metode de investigație nedestructive, ori de câte ori este posibil;
 - ca elementele patrimoniului arheologic să nu fie exhumate în timpul săpăturilor sau lăsate expuse în timpul sau după efectuarea acestora, fără luarea unor măsuri corespunzătoare pentru prezervarea, conservarea și gestiunea lor.
2. să vegheze ca săpăturile și alte tehnici potențial distructive să nu fie practicate decât de către persoane calificate și abilitate în acest scop;
3. să supună unei autorizări prealabile specifice, în cazurile prevăzute de legislația internă a fiecărui Stat, folosirea detectoarelor de metale sau a altor echipamente de detecție sau procedee de cercetare arheologică.

Articolul 4

Fiecare Parte se angajează să aplice măsuri de protecție fizică a patrimoniului arheologic, care să prevadă, în funcție de împrejurări:

- 1) achiziționarea sau protejarea prin alte mijloace corespunzătoare, de către autoritățile publice, a spațiilor destinate constituirii unor rezervații arheologice;
- 2) conservarea și întreținerea patrimoniului arheologic, de preferință pe locul lui de origine;
- 3) amenajarea unor depozite corespunzătoare pentru vestigiile arheologice deplasate de la locul lor de origine.

Conservarea integrată a patrimoniului arheologic

Articolul 5

Fiecare Parte se angajează:

- 1 să încerce concilierea și articularea cerințelor specifice ale arheologiei și, respectiv, ale amenajării teritoriului, urmărind ca arheologii să participe la:
 - a. elaborarea politicilor de planificare, în vederea stabilirii unor strategii echilibrate de protecție, conservare și punere în valoare ale siturilor ce prezintă un interes arheologic;
 - b. derularea programelor de amenajare în diversele lor faze;
2. să asigure consultări sistematice dintre arheologi, urbaniști și specialiști în amenajarea teritoriului, pentru a permite:
 - a. modificarea planurilor de amenajare susceptibile de a altera patrimoniul arheologic;
 - b. acordarea timpului și a mijloacelor necesare efectuării unui studiu științific corespunzător asupra sitului, cu publicarea rezultatelor;

3. să vegheze ca studiile de impact asupra mediului și hotărârile ce rezultă din acestea să țină în întregime seama de siturile arheologice și de contextul lor;

4. să prevadă, în cazurile în care elemente ale patrimoniului arheologic au fost găsite cu ocazia unor lucrări de amenajare, și când aceasta se dovedește posibil, conservarea *in situ* a acestor elemente.

5. să facă astfel încât deschiderea pentru public a siturilor arheologice, îndeosebi amenajările pentru primirea unui număr mare de vizitatori, să nu aducă prejudicii caracterului arheologic și științific al acestor situri și al împrejurimilor lor.

Finanțarea cercetării și a conservării arheologice

Articolul 6

Fiecare Parte se angajează:

1. să prevadă un sprijin material din partea autorităților publice naționale, regionale sau locale, pentru cercetarea arheologică, în funcție de competențele lor.

2. să sporească mijloacele materiale la dispoziția arheologiei preventive:

a. dispunând măsuri corespunzătoare care să prevadă, în cazul marilor lucrări de amenajare publice sau private, suportarea integrală, din fonduri provenind din sectorul public sau, după caz, din sectorul privat al costurilor oricărei operațiuni arheologice necesare, legate de aceste lucrări.

b. incluzând în bugetele acestor lucrări, alături de studiile de impact impuse de preocupările privind mediul și amenajarea teritoriului, studiile și prospecțiunile arheologice prealabile, documentele științifice de sinteză, precum și comunicările și publicațiile complete asupra descoperirilor.

Colectarea și difuzarea informației științifice

Articolul 7

În vederea facilitării studiului și a difuzării cunoștințelor asupra descoperirilor arheologice, fiecare Parte se angajează:

1. să realizeze și să actualizeze anchetele, inventarele și cartografia siturilor arheologice din spațiile supuse jurisdicției sale;

2. să adopte orice dispoziții practice, în vederea obținerii în urma operațiunilor arheologice a unui document științific de sinteză publicabil, prealabil necesarei difuzării integrale a studiilor specializate.

Articolul 8

Fiecare Parte se angajează:

1. să faciliteze schimbul, pe plan național sau internațional, de elemente ale patrimoniului arheologic în scopuri științifice profesionale, dispunând, totodată, măsurile necesare pentru ca această circulație să nu aducă în niciun fel prejudicii valorii culturale și științifice a acestor elemente;

2. să încurajeze schimburile de informații asupra cercetărilor arheologice și săpăturilor în curs de execuție și să contribuie la organizarea unor programe internaționale de cercetare.

Sensibilizarea publicului

Articolul 9

Fiecare Parte se angajează:

1. să întreprindă acțiuni educative de natură a trezi și a dezvolta în opinia publică conștiința valorii patrimoniului arheologic, pentru cunoașterea trecutului și a pericolelor ce amenință acest patrimoniu;

2. să promoveze accesul publicului la elementele importante ale patrimoniului său arheologic, îndeosebi la situri și să încurajeze expunerea publică a unor bunuri arheologice selecționate.

Prevenirea circulației ilicite a elementelor patrimoniului arheologic

Articolul 10

Fiecare Parte se angajează:

1. să organizeze schimbul de informații dintre autoritățile publice competente și instituțiile științifice asupra săpăturilor ilicite constatate;

2. să aducă la cunoștința forurilor competente ale statului de origine, Parte la această Convenție (revizuită), orice ofertă suspectată de a proveni din săpături ilicite sau din deturnare de la săpături oficiale, împreună cu toate precizările necesare relative la aceasta;

3. în ceea ce privește muzeele și alte instituții similare, a căror politică de achiziții este supusă controlului statului, să ia măsurile necesare pentru ca acestea să nu achiziționeze elemente de patrimoniu arheologic suspecte de a proveni din descoperiri necontrolate, din săpături ilicite sau din deturnări din săpături oficiale.

4. pentru muzee și alte instituții similare, situate pe teritoriul unei Părți, dar a căror politică de achiziții nu este supusă controlului statului:

- a. să le transmită textul prezentei Convenții (revizuită);
- b. să nu precupețească niciun efort pentru a asigura

respectarea de către aceste muzee și instituții a principiilor formulate în paragraful 3 de mai sus;

5. să restrângă, pe cât este cu putință, prin acțiuni educative, de informare, de vigilență și de cooperare, circulația elementelor patrimoniului arheologic provenind din descoperiri necontrolate, din săpături ilicite sau din deturnări din săpături oficiale.

Articolul 11

Nicio prevedere a prezentei Convenții (revizuită) nu aduce atingere tratatelor bilaterale sau multilaterale care există sau vor putea exista între Părți, cu privire la circulația ilicită a elementelor de patrimoniu arheologic sau la restituirea lor proprietarului legitim.

Asistența tehnică și științifică mutuală

Articolul 12

Părțile se angajează:

1. să își acorde reciproc asistență tehnică și științifică constând în schimb de experiență și de experți în problemele relative la patrimoniul arheologic;

2. să favorizeze, în cadrul legislațiilor naționale de profil sau al acordurilor internaționale prin care sunt legate, schimburile de specialiști în conservarea patrimoniului arheologic, inclusiv în domeniul educației permanente.

Controlul aplicării Convenției (revizuite)

Articolul 13

În scopul aplicării prezentei Convenții (revizuită), un comitet de experți, instituit de către Comitetul de miniștri al Consiliului Europei, în temeiul art. 17 al Statutului Consiliului Europei, este împuternicit să urmărească aplicarea Convenției (revizuită) și, între altele:

1. să supună periodic Comitetului de miniștri al Consiliului Europei un raport privind situația politicilor de protecție a patrimoniului arheologic în Statele contractante ale Convenției (revizuită) și aplicarea principiilor pe care aceasta le enunță;

2. să propună Comitetului de miniștri al Consiliului Europei orice măsuri vizând aplicarea prevederilor Convenției (revizuită), inclusiv în domeniul activității lor multilaterale în materie de revizuire sau de amendare a Convenției (revizuite), precum și în materie de informare a publicului asupra obiectivelor Convenției (revizuită);

3. să facă recomandări Comitetului de miniștri al Consiliului Europei cu privire la invitarea unor State nemembre ale Consiliului Europei de a adera la prezenta Convenție (revizuită).

Clauze finale

Articolul 14

1. Prezenta Convenție (revizuită) este deschisă spre semnare de către Statele membre ale Consiliului Europei și alte State-părți la Convenția culturală europeană. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Un Stat-parte la Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic, semnată la Londra la 6 mai 1969, nu poate depune instrumentul său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, dacă nu a denunțat sus-menționata Convenție sau dacă nu o denunță simultan.

3. Prezenta Convenție (revizuită) va intra în vigoare la 6 luni de la data la care patru State, dintre care cel puțin trei State membre ale Consiliului Europei, își vor fi exprimat consimțământul de a fi legate prin această Convenție (revizuită), conform prevederilor paragrafelor precedente.

4. În cazul în care, în aplicarea celor două paragrafe precedente, efectele denunțării Convenției din 6 mai 1969 și intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuită) nu ar fi simultane, un Stat contractant poate declara, la depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, că va continua să aplice Convenția din 6 mai 1969 până la intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuită).

5. Prezenta Convenție (revizuită) va intra în vigoare în oricare Stat semnatar, care își va fi exprimat ulterior consimțământul de a se considera legat de prevederile ei, la 6 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

Articolul 15

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții (revizuită), Comitetul de miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice alt Stat nemembru al Consiliului Europei, precum și Comunitatea Economică Europeană să adere la prezenta Convenție (revizuită) printr-o hotărâre luată cu majoritatea de voturi prevăzută la art. 20, d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților Statelor contractante, care au drept de reprezentare în Comitet.

2. Pentru orice Stat aderent sau pentru Comunitatea Economică Europeană, în cazul aderării, Convenția (revizuită) va intra în vigoare la 6 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

Articolul 16

1. Orice Stat poate menționa, cu ocazia semnării sau a depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, teritoriul (teritoriile) în care se va aplica prezenta Convenție (revizuită).

2. Orice Stat poate extinde, în orice moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Convenții (revizuită) la orice alt teritoriu menționat în declarație. Convenția (revizuită) va intra în vigoare, în privința acestui teritoriu, la 6 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în temeiul celor două paragrafe precedente va putea fi retrasă, în privința oricărui teritoriu menționat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general. Retragerea devine efectivă la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

Articolul 17

1. Orice Parte poate denunța, în orice moment prezenta Convenție (revizuită), adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea devine efectivă la 6 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

Articolul 18

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica Statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte State-părți la Convenția culturală europeană, precum și oricărui Stat sau Comunității Economice Europene, care a aderat sau care a fost invitat să adere la prezenta Convenție (revizuită):

1. orice semnare;
2. depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;
3. orice dată de intrare în vigoare a acestei Convenții (revizuită), în conformitate cu prevederile art. 14,

15 și 16;

4. orice alt act, notificare sau comunicare având legătură cu prezenta Convenție (revizuită).
Drept pentru care, subsemnații, legal autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție (revizuită).

Întocmită la La Valetta, la 16 ianuarie 1992, în limbile franceză și engleză, ambele texte având aceeași valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii autentificate fiecărui Stat membru al Consiliului Europei, celorlalte State-părți la Convenția culturală europeană, precum și oricărui Stat nemembru sau Comunității Economice Europene, invitat să adere la prezenta Convenție (revizuită).

RAPORT EXPLICATIV

A. Introducere

Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (versiunea revizuită) reflectă evoluția practicilor arheologice în Europa. Ea este chemată să înlocuiască Convenția inițială din 1969, introducând concepții și idei devenite practici curente. Convenția revăzută este rezultatul unei experiențe de douăzeci de ani de aplicare a Convenției inițiale și conține dispoziții destinate să umple lacunele și să consolideze cooperarea europeană.

a. Convenția din 1969

Această Convenție se referă în special la săpături și la informațiile obținute cu ajutorul lor. Ea a intrat în vigoare la 20 noiembrie 1970. Statele-părți la această Convenție sunt: Austria, Belgia, Cipru, Danemarca, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Italia, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Portugalia, Spania, Suedia, Elveția, Marea Britanie, Bulgaria, Sfântul Scaun, URSS și Iugoslavia.

b. Recomandarea nr R (89) 5

În timp ce în anii '60 săpăturile clandestine păreau a constitui principalul pericol pentru patrimoniul arheologic, în anii '80, marile proiecte de construcție le preiau locul. A crescut numărul populației, nivelul de viață, dar și numărul și complexitatea proiectelor: lucrările de proporții (autostrăzi, metrouri și căi ferate de înaltă viteză, reorganizarea vechilor centre urbane, parcări etc.) și intervențiile în natură (reîmpădurire, consolidarea solurilor etc.). Amploarea acestor lucrări crează riscuri pentru descoperirea și protejarea patrimoniului arheologic, făcând să intervină un întreg arsenal juridic: legi specifice cu privire la materialul arheologic, legi generale ce se referă la patrimoniul cultural, la mediul înconjurător, urbanism, lucrările publice, autorizarea construcțiilor etc.

Recomandarea adoptată de către Comitetul miniștrilor al Consiliului Europei se sprijină pe practicile utilizate pe parcursul mai multor ani și preconizează: întocmirea inventarelor și a bazelor de date pe care responsabilii de patrimoniul arheologic le vor putea pune la dispoziția specialiștilor în amenajarea teritoriilor; crearea unor structuri administrative capabile să intervină în proiectele ce implică datele arheologice; adoptarea măsurilor legale și administrative necesare pentru ca datele arheologice să constituie o componentă esențială a politicii urbanistice și de amenajare; dezvoltarea tehnicilor noi pentru lucrările de proporții mari; sensibilizarea publicului față de valoarea patrimoniului arheologic ca element major al identității culturale europene.

c. Revizuirea Convenției

Comitetul restrâns de experți al Consiliului Europei în probleme de arheologie și amenajare, în cadrul reuniunii sale din octombrie 1988, a estimat că, de la deschiderea pentru semnare a Convenției din 1969, problemele de conservare și îmbogățire ale patrimoniului arheologic european s-au schimbat considerabil și se impunea deci revizuirea Convenției pentru a conferi textelor mai multă coerență și amploare. Studiul Convenției realizat în cadrul acestei întruniri a evidențiat schimbările majore care s-au produs în contextul științific și economic al arheologiei. Săpăturile intensive au cedat progresiv locul unei serii de tehnici: prospectarea geofizică, exploatarea imaginilor de satelit, analizele de laborator. Astăzi, săpăturile nu mai sunt decât una din verigile lanțului de activități științifice din care se compune cercetarea arheologică. În afară de aceasta, publicul manifestă un interes sporit pentru trecut. Asistăm la o căutare a identității, drept fundamental al popoarelor ce poate fi realizat cu concursul arheologilor, specialiști capabili să interpreteze informația și să ajute publicul să-și regăsească patrimoniul.

Propunerea de a elabora o convenție revăzută și de a denunța Convenția din 1969 a fost susținută de către Comitetul de conducere pentru conservarea integrată a patrimoniului istoric (acr. fr. CDPH) și aprobată de către Comitetul de miniștri. Această revizuire a fost preluată de Comitetul restrâns de experți pentru arheologie și amenajare.

Activitatea Comitetului restrâns de experți pentru arheologie și amenajare s-a desfășurat începând cu iunie 1990 în cadrul programului Comitetului pentru patrimoniul cultural (acr. fr. CC-PAT), care a urmat, în 1990, Comitetului de conducere pentru conservarea integrată a patrimoniului istoric. La 26 iunie 1991, după examinarea și aprobarea de către Comitetul pentru patrimoniul cultural, proiectul de Convenție a fost prezentat Comitetului de miniștri, care l-a adoptat la cea de a 465-ea reuniune a Delegaților miniștrilor.

Convenția a fost deschisă pentru semnarea de către Statele membre pe 16 ianuarie 1992, la Malta, în cadrul celei de a treia Conferințe europene a miniștrilor responsabili de patrimoniul cultural.

B. Comentariu asupra articolelor Convenției revăzute

Preambul

Preambulul este extrem de util la interpretarea Convenției revăzute. El o plasează în cadrul activităților Consiliului Europei cu privire la patrimoniul cultural începute odată cu intrarea în vigoare a Convenției culturale europene. Adunarea parlamentară, spre exemplu, a adoptat o serie de recomandări privind patrimoniul cultural subacvatic, utilizarea detectoarelor de metale și circulația operelor de artă.

Preambulul subliniază, de asemenea, problemele cu care se confruntă conservarea patrimoniului arheologic în zonele geografice destinate marilor proiecte de amenajare. Aceste proiecte, indiferent dacă vizează reorganizarea zonelor amenajate cu construcții sau exploatarea terenurilor înțelenite, exercită adeseori un impact serios asupra patrimoniului care rămâne a fi „un element esențial pentru cunoașterea istoriei civilizației”. În încheiere, preambulul subliniază necesitatea unei acțiuni comune a Statelor europene.

Articolul 1 Convenția revizuită își propune să scoată în evidență importanța științifică a patrimoniului arheologic. În trecut, siturile și monumentele arheologice erau cercetate în speranța de a găsi obiecte ce urmau a fi plasate în muzeie și galerii de artă. Până în ziua de azi, mulți privesc acest patrimoniu ca pe o sursă de profit comercial. Statele trebuie să împiedice aceste practici. Convenția revizuită își propune deci același scop ca și Carta pentru protecția și amenajarea patrimoniului arheologic, elaborată de Consiliul internațional pentru situri (și numită în continuare Carta ICOMOS, în engleză „International Council of Monuments and Sites”), care postulează următorul fapt: «cunoașterea arheologică e fondată în principal pe studiul științific al patrimoniului arheologic», săpăturile constituind o soluție extremă în acest gen de cercetări. Sensul afirmației de mai sus nu este că patrimoniul trebuie să rămână neatins, ci faptul că, grație tehnicilor științifice, destructive sau nu, patrimoniul poate să ne edifice asupra evoluției umanității în Europa și să constituie o „sursă a memoriei colective europene”.

Convenția revizuită începe cu o definiție generală, a cărei principii de bază le regăsim în convenția din 1969, dar care a fost perfecționată în Convenția revăzută. Cuvintele „elemente ale patrimoniului arheologic” subliniază că nu doar obiectele au importanță. Orice mărturie capabilă să limpezească trecutul umanității este importantă, indiferent de natura ei. Dacă această mărturie corespunde criteriilor expuse în paragraful 2, ea constituie un element al patrimoniului arheologic. Există trei criterii: în primul rând, trebuie să fie vorba de ceva, fie și de o urmă, care să ne fi parvenit din trecutul umanității; în al doilea rând, acest element trebuie să contribuie efectiv la cunoașterea istoriei umanității și a relațiilor sale cu mediul înconjurător; în la treilea rând, acest element trebuie să provină dintr-un studiu cu caracter arheologic sau să fie rezultatul unor căutări sistematice. Paragraful 3 dă exemple de elemente care se înscriu în patrimoniul arheologic. E important să subliniem că această listă nu este exhaustivă, ea enumeră categoriile patrimoniului care acoperă o serie mare de bunuri, incluzând, spre exemplu, atât siturile funerare, cât și fortificațiile urbane.

Același paragraf subliniază faptul că, în general, contextul acestor elemente are pentru patrimoniul arheologic aceeași importanță precum elementele înseși. Scoase din contextul lor, obiectele pierd în multe cazuri orice valoare științifică. De altfel, urmele lăsate de cercetările arheologice au deseori tot atâta importanță ca și obiectele găsite, și definiția precizează acest lucru. Spre exemplu, se poate întâmpla ca o structură de lemn să nu lase altă urmă decât o decolorare a solului, dar un cercetător avizat poate deduce de aici multe informații utile. Tipul cercetărilor arheologice nu este precizat în Convenția revizuită. În mod firesc, ne gândim imediat la săpături, dar acestea nu sunt decât ultimul stadiu al cercetărilor. Este bine ca lucrările să înceapă prin realizarea unui relevu și să continue prin aplicarea tehnicilor non-destructive și a prelevării de mostre înainte de a se ajunge la săpături.

Lista elementelor enumerate în paragraful 3 arată că ele fac parte din patrimoniul, arheologic indiferent de amplasarea lor terestră sau subacvatică. În privința celui de al treilea criteriu din paragraful 2, se cuvine să precizăm că elementul ce ne informează asupra trecutului umanității trebuie să se afle în zona teritorială a unui stat. În fond, n-am făcut decât să menționăm un fapt inerent oricărei convenții internaționale. În această ordine de idei, reamintim că zona teritorială a unui Stat depinde de acest Stat și de aici decurg mai multe posibilități. Zona teritorială poate să cuprindă zona teritorială maritimă, zona învecinată cu ea, platoul continental, zona economică sau o zonă de protecție

culturală. Unele State membre ale Consiliului Europei își limitează jurisdicția la epavele din apele teritoriale. Altele o extind asupra platoului continental. Convenția revizuită recunoaște aceste diferențe, fără a se pronunța în favoarea uneia sau alteia.

Articolul 2 Exigența principală a acestui articol este ca Statele să instituie un sistem juridic de protecție al patrimoniului arheologic. Toate Statele membre ale Consiliului Europei posedă, desigur, un mecanism de acest gen, dar natura sa și protecția pe care o asigură diferă considerabil. Articolul conține, deci, unele dispoziții ce urmează a fi incluse în legislațiile respective.

Prima dispoziție stipulează inventarierea patrimoniului arheologic și clasificarea monumentelor și a zonelor protejate. Acestea sunt elemente esențiale ale planificării, deoarece ele permit să se țină cont de patrimoniul arheologic la stadiul formării proiectelor. Inventarierea este, deci, extrem de importantă. Odată descoperite, obiectele vor fi trecute într-un inventar împreună cu terenurile de unde provin. Aceasta ușurează difuzarea descrierii și găsirea unui obiect furat. Clasificarea monumentelor și a zonelor protejate este utilă atunci când nu se cunoaște întinderea unui sit sau a unui monument. Convenția revizuită nu precizează dimensiunile zonei protejate sau activitățile interzise în ea. Este de competența Statului să decidă în funcție de circumstanțe și de situri.

Rezervațiile arheologice sunt supuse unor restricții care protejează patrimoniul arheologic aflat în limitele lor. Recomandarea făcută de UNESCO la 19 noiembrie 1968 cu privire la conservarea bunurilor culturale puse în pericol de lucrările publice sau private declară în articolul 24.a că „rezervațiile arheologice ar trebui să constituie obiectul măsurilor de clasificare sau de protecție și, eventual, de achiziționare imobiliară făcând posibilă efectuarea unor săpături minuțioase și conservarea vestigiilor descoperite”. Scopul articolului 2 al Convenției revizuite este să asigure conservarea patrimoniului, astfel încât generațiile viitoare să poată beneficia de el. Acest articol trebuie privit în relație cu articolul 4, paragraful i. Crearea rezervațiilor nu presupune interzicerea oricărei utilizări a terenurilor. În mod normal, aceasta înseamnă că lucrările care afectează grav solul sunt interzise sau necesită permisiunea autorităților competente. Orice săpături trebuie să facă obiectul unei examinări riguroase ce ar ține cont de obiectivele științifice.

Autorul unei descoperiri întâmplătoare este obligat s-o semnaleze autorităților sus-menționate. Această dispoziție nu vizează proprietatea asupra bunului. Descoperirea nu va fi doar declarată în ordinea prescrisă de lege, ci și va fi supusă examinării pentru a figura în inventarul sus-numit și pentru ca valoarea ei științifică să fie fructificată.

Totuși, un Stat poate să nu impună declararea descoperirii, dacă nu este vorba de materiale prețioase sau de situri deja clasate.

Articolul 3 Articolul 3, paragraful i, cere tuturor Statelor-părți la Convenția revizuită să reglementeze modul de efectuare a activităților arheologice pe terenurile publice sau private. Practica mondială presupune obținerea unei autorizări speciale de către persoana ce dorește să realizeze aceste lucrări.

Această autorizare stabilește modalitățile de control asupra lucrărilor. Scopul ei este de a limita la strictul necesar daunele pricinuite patrimoniului arheologic în interesul cercetării științifice. Săpăturile ce nu-și propun alt scop decât extragerea metalelor sau obiectelor prețioase sunt interzise. Articolul 3, paragraful i, precizează că procedura în cauză se aplică atât Statului, cât și arheologilor particulari. Serviciile Statului vor respecta, de asemenea, această procedură. În afară de aceasta, articolul subliniază că săpăturile trebuie considerate drept o soluție extremă și nu drept normă în cercetarea arheologică. Carta ICOMOS recomandă aplicarea, în măsura posibilităților, a tehnicilor non-destructive.

Odată expus, patrimoniul începe să se degradeze. Viteza degradării depinde de materialele expuse și de gradul de expunere. Majoritatea funcționarilor responsabili de conservarea patrimoniului arheologic consideră efectuarea unor săpături nepregătite din punct de vedere al conservării drept un act de vandalism. În consecință, atunci când săpăturile sunt necesare pentru a rezolva o problemă științifică, trebuie prevăzute mijloace de conservare și întocmit un plan de gestionare a descoperirilor și a ceea ce rămâne din sit. Obiectele vor fi curățate și înmagazinate astfel încât să servească și generațiilor viitoare de cercetători. Cu alte cuvinte, este necesar să se creeze un depozit în care ar fi disponibilă și o bază de date cu privire la săpături și la descoperiri. Situl poate conține materiale ce nu vor fi extrase cu ocazia primelor săpături; în acest caz, locul trebuie acoperit și conservat. Articolul 3, paragraful i, al Convenției revizuite cere ca regimul impus de Stat activităților arheologice să țină cont de aceste aspecte. Acest articol trebuie privit în relație cu articolul 4.

Articolul 3, paragraful ii, cere ca tehnicile destructive să nu fie aplicate decât de persoane calificate și autorizate în mod special, ceea ce nu înseamnă că la săpături nu pot participa și alte persoane. Acestea din urmă vor fi

doar plasate sub supravegherea unei persoane calificate, responsabile de săpături. De altfel, amatorii, prin participarea lor la săpături, au contribuit considerabil la dobândirea de noi cunoștințe în domeniu.

Articolul 3, paragraful iii, obligă Părțile să nu permită utilizarea detectoarelor de metale fără autorizația sau înregistrarea corespunzătoare. Această obligație se aplică în primul rând cazurilor prevăzute de dreptul intern. În al doilea rând, autorizarea prealabilă pentru utilizarea „detectoarelor de metale și a altor tehnici de detectare” se aplică cercetării arheologice.

Recurgerea abuzivă la detectoarele de metale conduce la o deteriorare considerabilă a patrimoniului arheologic. Astfel, atunci când un obiect este reperat de un detector, dorința de a-l extrage devine irezistibilă. Nu există mijloc de a ști a priori dacă obiectul va avea o mare valoare arheologică sau va fi un rebut al secolului al XX-lea. În primul și în al doilea caz, solul va fi răvășit, iar orice urmă nemetalică va fi distrusă. Această dispoziție privește căutarea obiectelor arheologice pe terenurile publice și private. Expresia „și alte echipamente de detectare” vizează aparatele cu aceeași destinație ca instalațiile ultra-sonore și radarele.

Articolul 4 În timp ce articolele 2 și 3, paragrafele i, prevăd dispoziții cu privire la implementarea unor sisteme juridice și administrative capabile să protejeze rezervațiile arheologice și să conserveze, și să valorifice siturile și obiectele extrase, articolul 4 obligă Statul să ia măsuri de protejare fizică în acest domeniu. În ciuda expresiei „în funcție de circumstanțe”, acest articol obligă Statul să acorde resurse fiscale și umane pentru sarcinile preconizate. Datoria Statului este să se asigure că autoritățile publice înțeleg necesitatea de a crea rezervații arheologice și de a lua măsurile corespunzătoare. Aceasta este o obligație permanentă, căci crearea unei rezervații nu este altceva decât prima fază a unui lung proces de întreținere.

În paragraful i al articolului 4, expresia „protejarea prin alte mijloace corespunzătoare” vizează aplicarea măsurilor de planificare fizică și de amenajare.

Articolul 5 Acest articol expune ideile și practicile contemporane privind relațiile între proiectele de amenajare și protejarea patrimoniului arheologic.

Statul este obligat să asigure participarea arheologilor la procesul de planificare și să vegheze ca arheologii, urbanistii și specialiștii în amenajarea teritoriilor să întrețină o colaborare strânsă, în scopul protejării siturilor arheologice și a cadrului lor. Doar în acest mod siturile cunoscute sau ipotetice pot fi luate în considerație la elaborarea proiectelor de construcție. Este ușor să se intervină la stadiul de planificare, deoarece mai târziu pierderea de timp și de bani va fi mult mai importantă. Dispozițiile articolului 7 sunt foarte pertinente în acest sens. Doar ținerea la zi a relevurilor, inventarelor și a hărților siturilor arheologice permite o veritabilă colaborare.

În unele cazuri, decizia de a lansa un proiect poate fi luată chiar dacă prejudiciază un aspect oarecare al patrimoniului arheologic. Carta ICOMOS stipulează că, în asemenea cazuri, săpăturile devin obligatorii. Articolul 5, paragraful ii. b, formulează acest principiu și cere Statului să petreacă consultațiile astfel încât să rezerveze timpul necesar pentru „o cercetare științifică corespunzătoare a sitului” și pentru alocarea fondurilor de rigoare. Sursele acestor fonduri sunt indicate în articolul 6.

Firește, un sit poate fi descoperit și în timpul lucrărilor de amenajare. Articolul 5, paragraful iv, recomandă conservarea *in situ*, în măsura posibilităților, în funcție de natura sitului sau a lucrărilor de amenajare. Se pot, spre exemplu, efectua săpăturile, pentru a acoperi apoi vestigiile, astfel încât să se poată construi deasupra. Situl a fost înregistrat și se va afla la dispoziția cercetătorilor viitori. În alte cazuri, e posibil să se construiască în jurul sitului lăsând locul săpăturilor descoperit și la dispoziția publicului. În această privință, paragraful v subliniază încă o dată valoarea științifică a siturilor arheologice.

Articolul 5, paragraful v, recunoaște dreptul publicului de a avea acces la siturile arheologice, drept care nu trebuie să se exercite în dauna valorii arheologice și științifice a acestor situri și a ambianței lor. Dispozițiile luate în favoarea publicului vor ține cont de aceasta.

Construcțiile nu trebuie să altereze peisajul, și nici situația sitului, modificând cursurile de apă, regimul vânturilor, pătrunderea luminii solare etc.

Articolul 6 Acest articol se ocupă de sprijinul financiar acordat cercetărilor arheologice. Organizarea acestor cercetări și administrarea lor diferă de la țară la țară. Articolul 6 ține cont de aceasta când cere sprijin financiar din partea autorităților naționale, regionale și locale în funcție de competențele lor. Esențial este că, în versiunea sa revăzută, Convenția cere fiecărui Stat-partea să susțină financiar cercetările arheologice de orice nivel.

Paragraful **ii** al acestui articol este semnificativ, deoarece obligă responsabilii de proiectele de construcție să finanțeze activitățile arheologice impuse de aceste proiecte. Această clauză apare în Recomandarea făcută de UNESCO la 19 noiembrie 1968 cu privire la protecția bunurilor culturale puse în pericol de lucrările publice sau private, în Recomandarea nr R (89) 5 a Consiliului Europei și în Carta ICOMOS. Conform Convenției revizuite, patrimoniul arheologic este „o sursă a memoriei colective europene” iar în termenii Cartei ICOMOS - el este „comun întregii societăți umane”. Patrimoniul arheologic trebuie protejat, dar costul acestei protecții nu trebuie să cadă în sarcina publicului, dacă el este dictat de un profit important pentru interesele private. Beneficiarii lucrărilor de construcție vor participa, deci, la protecția locurilor pe care activitatea lor le-a afectat.

În același mod în care le incumbă obligația de a studia impactul proiectului asupra mediului, marile lucrări publice sau private vor prevedea în bugetul lor și cheltuielile legate de întocmirea releveurilor și de înregistrarea minuțioasă a descoperirilor.

În consecință, se cer luate măsuri ce ar permite realizarea săpăturilor arheologice în conformitate cu articolul 5, și astfel încât costul lor să fie asumat în întregime de autoritățile publice sau de persoanele particulare, în funcție de circumstanțe. Acest cost include întocmirea releveului *complet* și mediatizarea cercetărilor, și anume, a etapelor lucrărilor, chiar și a celor posterioare săpăturilor. În consecință, bugetul trebuie să prevadă mijloacele necesare pentru crearea bazelor de date și valorificarea acestora în scopul de a preciza natura studiilor ce vor fi întreprinse. Urmează apoi faza procesării datelor care va începe cu arhivarea cercetărilor și stabilirea unor cataloage și raporturi detaliate cu privire la lucrările de stratigrafie, obiectele descoperite și locurile unde ele au fost găsite. În sfârșit, documentarea cu privire la arhivele cercetării trebuie să se încheie prin întocmirea unui raport.

Articolul 7 Necesitatea de a aduce la zi releveurile, inventarele și hărțile siturilor arheologice, stipulată de articolul 7, paragraful i, a fost deja ilustrată în articolul 5. Lansarea proiectelor de amenajare este imposibilă fără a dispune de aceste informații. Este vorba de recurgerea la acțiuni preventive.

După cum declară Carta ICOMOS, săpăturile unui sit arheologic impun „necesitatea de a tria mărturiile ce urmează a fi reținute și păstrate, cu riscul de a pierde alte informații și poate chiar de a distruge monumentul în întregime”. Situl nu poate fi niciodată reconstruit cu adevărat în totalitatea sa. Cum săpăturile nu pot avea decât un scop științific, conducătorul lor este cel căruia îi revine sarcina de a difuza informațiile obținute.

Difuzarea informațiilor este indispensabilă, în egală măsură, și pentru realizarea altor obiective ale acestei Convenții, cum ar fi sensibilizarea publicului, prevăzută de articolul 9.

În mod normal, informațiile sunt furnizate prin publicarea rezultatelor, dar aceasta are loc la mult timp după încheierea săpăturilor arheologice. Într-adevăr, această muncă implică numeroși specialiști a căror contribuții urmează a fi combinate și analizate. Articolul nu impune publicarea imediată, dar cere Statelor să ia „toate măsurile utile” pentru a publica, la început, o sinteză științifică sau un raport preliminar despre intervenția arheologică, apoi, un studiu definitiv și complet. Prima măsură constă în a comunica descoperirile făcute în timpul lucrărilor, a doua, în a da o analiză comparativă a rezultatelor.

Articolul 8 Acest articol se ocupă de difuzarea informațiilor provenite din cercetarea patrimoniului arheologic. Prima metodă constă în schimbul de elemente ale patrimoniului arheologic pe care Statele îl vor facilita. Aceasta poate fi important în mai multe privințe. Obiectele găsite ajută la formarea viitorilor arheologi și a altor specialiști. Schimburile permit, de asemenea, ca elementele patrimoniului arheologic să fie supuse unui examen științific mai aprofundat chiar decât cel efectuat cu ajutorul unor echipamente costisitoare și rare. Aceste schimburi între arheologi și instituțiile de cercetare științifică sunt, deci de o importanță vitală pentru arheologie. Ține de datoria Statului ca obstacolele ce împiedică aceste schimburi naționale și internaționale să fie înlăturate. Prezentul articol obligă Statul să ia măsuri pentru instaurarea unui climat propice acestor schimburi, de exemplu prin încheierea unor înțelegeri bilaterale și prin stabilirea procedurilor care le facilitează.

Al doilea aspect al difuzării este angajamentul din partea Statului de a facilita schimbul de informații cu privire la cercetările și săpăturile arheologice în curs de desfășurare. Or, o descoperire făcută pe teritoriul unui Stat e deseori extrem de importantă pentru cercetările din alt Stat. De asemenea, dispoziția a doua din articolul 8, paragraful **ii**, care prevede organizarea unor programe internaționale de cercetare, va încuraja colaborarea menită să rezolve problemele științifice cu care se confruntă diferite State.

Articolul 9 Articolul 9, paragraful **i**, privește problema crucială a sensibilizării publicului. Orice cercetare arheologică este benefică pentru public, deoarece explică originea oamenilor și a felului lor de a fi. Această muncă ne

face cunoscută istoria și pune în lumină realizările civilizațiilor trecute. De mult timp deja, publicul își manifestă interesul pentru domeniul dat. Acest interes trebuie menținut și amplificat nu doar pentru sensibilizarea și informarea publicului, ci și deoarece el contribuie la o mai bună protejare a patrimoniului arheologic. O societate conștientă de valoarea patrimoniului său este mai puțin dispusă să-i cauzeze daune și să-l distrugă. Mai mult chiar, ea este gata să consacre o parte din resursele sale cercetării acestui patrimoniu.

Pentru o mai bună apreciere a valorii patrimoniului arheologic, publicul trebuie să aibă acces la situri și la obiectele descoperite. Aceasta este extrem de important pentru procesul educativ și pentru înțelegerea originilor și a evoluției societăților moderne. Carta ICOMOS stipulează că «informația și forma ei de prezentare trebuie concepute pentru o interpretare accesibilă a stării actuale a cunoștințelor și, deci, trebuie revăzute frecvent pentru a se ține cont de diversele maniere de a aborda înțelegerea trecutului».

După ce s-a afirmat că publicul are dreptul de acces la trecutul său prin intermediul patrimoniului arheologic, trebuie să recunoaștem că, în anumite circumstanțe, acest drept de acces trebuie să-i fie refuzat în scopul protejării patrimoniului. Astfel, unele grote ce conțin picturi rupestre preistorice au fost închise, deoarece prezența publicului făcea să crească în mod periculos umiditatea și cantitatea bacteriilor. În cazurile când accesul trebuie interzis, vor fi găsite alte modalități de prezentare a siturilor, de exemplu reproducerea lor în mărime naturală sau prin alte mijloace de comunicare.

Articolul 10 Acest articol obligă Statele părți la convenția revăzută să prevină circulația ilicită a elementelor patrimoniului arheologic. Prin «circulație ilicită» se înțelege comerțul cu obiecte ce provin din săpăturile ilicite sau din cele realizate ilegal în cadrul săpăturilor oficiale. Prima categorie de săpături contravin procedurii stabilite de articolul 3, paragraful i. Săpăturile oficiale sînt cele ce au fost autorizate în mod corespunzător. Sustragerea elementelor patrimoniului arheologic nu poate fi împiedicată în aceste situri decît printr-o supraveghere foarte strictă a personalului. Nici în cazul acesta protecția nu ar fi totală. Valoarea venală a multor obiecte găsite în Europa este atît de mare, încît tentația de a neglija sancțiunile devine irezistibilă. Cea mai bună armă pentru combaterea acestui gen de activități este educația publicului, în special arătîndu-i-se că, prin separarea obiectului de contextul său, se distruge valoarea sa științifică și este prejudiciat situl de unde acesta provine. Pentru a lupta contra circulației ilicite a obiectelor, Statele pot să coopereze informîndu-se reciproc despre apariția obiectelor suspecte pe piață.

În aceste condiții, articolul 10 cere Statelor să întretină un schimb de informații cu privire la săpăturile ilicite. Strîngînd aceste informații, Statul trebuie să aplice legile referitoare la respectarea vieții private și să se oblige să informeze celelalte State membre despre obiectele suspectate de a fi provenit din săpături ilicite sau de a fi fost sustrate în timpul săpăturilor oficiale. Aceste constrîngeri nu obligă Statul să ia măsuri speciale pentru a se informa asupra săpăturilor ilicite sau a ofertelor suspecte. Statul va lua măsurile susmenționate doar în cazul cînd săpăturile sau ofertele respective îi sînt cunoscute.

Restricția ce limitează aplicarea articolului 10, paragraful **iii**, figurează în codurile deontologice și în statuturile a numeroase muzee. În Codul său de etică profesională adoptat în 1986, Consiliul internațional al muzeelor stipulează că un muzeu nu trebuie să procure obiecte «despre care se bănuiește că descoperirea lor a condus recent la o distrugere sau o prejudiciere nejustificată științific sau intenționată a monumentelor sau siturilor arheologice; același lucru este valabil dacă proprietarul sau ocupantul terenului, autoritățile juridice sau publice competente, n-au fost informați despre descoperire» (paragraful 3.2). În numeroase State această practică a fost adoptată de către muzeele private și publice. Prin urmare, obligația ce-i revine Statului în virtutea articolului 10, paragrafele **iii** și **iv**, va încuraja aceste practici și va constrînge instituțiile care încă nu și-au format o atitudine în această privință să-și reconsidere punctul de vedere.

Pe parcursul elaborării convenției revăzute, unele delegații au observat că se poate întîmpla ca muzeele să achiziționeze obiecte provenind din săpături ilicite pentru a împiedica distrugerea lor. De asemenea, s-a convenit că dispozițiile articolului 10 nu au o putere retroactivă.

Articolul 11 Principalele probleme juridice și practice care urmează să fie depășite pentru a împiedica traficul ilicit al elementelor patrimoniului cultural au un caracter complex. Ele depășesc cadrul unei convenții care vizează în principal siturile și cercetarea arheologică. Acesta este motivul pentru care, în articolul 11, convenția declară că nici una dintre dispozițiile sale nu afectează funcționarea tratatelor bilaterale sau multilaterale existente sau care ar putea fi încheiate între Părți. Cu alte cuvinte, această convenție nu poate servi pentru interpretarea, restrîngerea sau extinderea acestor tratate.

La momentul deschiderii pentru semnare a convenției revăzute, în domeniu funcționa Convenția europeană pentru infracțiunile legate de bunurile culturale pregătită de Consiliul Europei și deschisă pentru semnare în 1985. O altă convenție importantă este cea adoptată de Unesco cu privire la măsurile ce urmează a fi luate pentru a interzice și a împiedica importarea, exportarea și transferul de proprietate ilicită a bunurilor culturale (Paris, 14 noiembrie 1970). În aprilie 1991, 69 de State erau semnatare ale acestei convenții, printre care State membre ale Consiliului Europei - Cipru, Cehoslovacia, Grecia, Ungaria, Italia, Portugalia, Spania și Turcia. Din cinci State ce se bucurau de statutul de invitate speciale ale Consiliului Europei, trei - Bulgaria, Polonia și Iugoslavia - sînt State părți la Convenția adoptată de UNESCO în 1970.

Statele Europei centrale și de est pot fi semnatare ale Acordului între Statele socialiste cu privire la cooperarea și ajutorul reciproc în ce privește păstrarea și restituirea bunurilor culturale transportate ilegal peste frontiere (1986).

În momentul deschiderii pentru semnare a prezentei convenții revăzute, în curs de examinare se mai aflau și alte proiecte de acorduri internaționale.

Articolul 12 Dispozițiile cu privire la asistența tehnică constituie unul din mijloacele eficiente pe care Statele le pot aplica prin eforturi comune în scopul conservării patrimoniului arheologic.

Paragraful **ii** al articolului 12 se ocupă de evoluția preconizată în domeniul schimburilor de specialiști și meșteșugari antrenați în conservarea patrimoniului arheologic. Articolul vizează în special pe responsabilii de instruirea în aceste sectoare. Carta ICOMOS a subliniat că «în gestiunea patrimoniului arheologic, toate disciplinele trebuie să atingă un înalt nivel universitar. Deci, unul din principalele obiective ale politicii de educație din toate țările trebuie să fie formarea unui număr suficient de profesioniști în domeniul dat». Specialiștii menționați mai sus nu sînt doar arheologii și persoanele implicate direct în interpretarea datelor, dar și persoanele care se ocupă de prezentarea siturilor în fața publicului.

Posibilitățile oferite de instruirea profesională în cîmpul muncii par a fi propice pentru o mobilitate ocazională sau prelungită a categoriilor susmenționate. Eventuale schimbări pot fi introduse în reglementările naționale sau regionale cu privire la instruirea profesională în cîmpul muncii. În afara stagierilor, regulamentele profesionale vor prevedea, dacă dispozițiile respective nu există încă, primirea specialiștilor care doresc să-și practice meseria sau profesia în altă țară decît cea de unde sînt originari.

Articolul 13 Pentru a supraveghea aplicarea cît mai eficientă a convenției revăzute, va fi instituit un comitet. Convenția pentru protecția patrimoniului arheologic al Europei (1985) prevedea un comitet similar.

Comitetul va elabora periodic un raport pentru Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei cu privire la starea politicii de conservare a patrimoniului arheologic în Statele părți la convenție.

În sarcina comitetului va mai intra să propună Comitetului Miniștrilor măsuri menite să faciliteze aplicarea convenției revăzute. Aceste măsuri se vor prezenta sub forma unor recomandări adresate Statelor membre, recomandări privind programul de lucru interguvernamental al Consiliului Europei sau cooperarea internațională multilaterală, informarea și interesarea Statelor, autorităților locale și a publicului european.

Comitetul este de asemenea însărcinat să facă recomandări Comitetului Miniștrilor cu privire la invitarea Statelor nemembre ale Consiliului Europei să adere la convenția revăzută.

Articolele 14-18 Clauzele finale ce figurează în articolele 14-18 au fost concepute după modelul clauzelor finale ale convențiilor și acordurilor adoptate în cadrul Consiliului Europei.

Notă:

Traducerea a fost efectuată după versiunea franceză de către colaboratorii Biroul de Informare al Consiliului Europei din Republica Moldova

5. Codul european de bună practică: „Arheologia și proiectul urban”

Introducere

Consiliul Europei a fost creat în 1949 pentru a realiza o uniune strânsă între membrii săi, cu rostul să salveze și să promoveze idealurile și principiile care sunt patrimoniul lor comun și pentru a favoriza progresul lor economic și social.

Din anii '60 încoace, Consiliul Europei se ocupă în mare măsură de protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural european. O serie de convenții jalonează etapele lucrărilor sale, și anume Convenția culturală europeană (Paris, 1954), Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (Londra 1969), Convenția pentru salvarea patrimoniului arhitectural al Europei (Granada, 1985), Convenția europeană privind infrastructurile referitor la bunurile culturale (Delphi, 1985), Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită, La Valetta, 1992).

Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită, La Valetta, 1992)

În timpul elaborării, în 1992, a Convenției europene (revizuită) pentru protecția patrimoniului arheologic, numită curent Convenția de la Malta, Statele membre au reamintit că patrimoniul arheologic este esențial pentru cunoașterea civilizațiilor trecutului, dar că este în tot mai mare măsură amenințat.

Politicile de amenajare ale teritoriului și de dezvoltarea culturală trebuiau să ia în considerare necesitatea de a proteja acest patrimoniu arheologic. Întră în sarcinile Statelor membre și a tuturor țărilor europene, s-a subliniat, să-și asume această responsabilitate. Confruntarea și schimbul de experiență era astfel înscrisă în programele de punere în valoare a patrimoniului cultural, aprobate la Malta în 1992, unul dintre ele fiind în mod special axat pe arheologie urbană. Acest program a început cu un raport ce privea situația arheologiei urbane în diferite țări europene, care la rândul său a condus la elaborarea prezentului cod de bună practică.

Arheologia și orașul de mâine

Tranziția urbană s-a desăvârșit în toată Europa de mai multe decenii. Urbanizarea și creșterea populației citadine au transformat profund trama urbană a orașelor create înainte de revoluția industrială. Această transformare care s-a produs sub diferite forme și în ritmuri variate după zone, a fost însoțită aproape întotdeauna de distrugerea masivă și fără considerație a vestigiilor istoriei urbane.

Într-o epocă în care există tot mai mult tendința să se regândească politicile urbane, în sensul de a se corecta greșelile trecutului și de a termina “criza urbană” și în care cei care fasonază țesătura urbană axează din nou intervențiile lor asupra centrelor istorice, este mai mult ca niciodată necesar să se recunoască importanța trecutului în crearea orașului de mâine.

Urbanismul este un proces complex, asociind la un proiect comun parteneri numeroși:

- autoritățile publice și urbaniștii;
- arhitecții și inițiatorii;
- arheologi.

Doar o cooperare voluntară, strânsă și permanentă între toți actorii aceștia permite obținerea unor rezultate bune. Orașul de mâine trebuie să mărturisească bogăția sa istorică.

Nu ar trebui să se considere că ambele, creația și conservarea, sunt în sine ireconciliabile. Orice proiect urban trece la început în mod imperativ printr-un studiu arheologic sprijinit pe documente scrise și grafice. Un astfel de studiu nu are ca obiect doar să analizeze structura și evoluția orașului, ci și să evalueze dezvoltarea socială și culturală a acestuia.

Studiul se conjugă cu cel al tuturor activităților desfășurate în oraș și cu procesele care se înrudeau: acesta este motivul pentru care arheologia are un loc normal de jucat în dinamica de amenajare urbană.

Arheologia urbană ne arată în ce fel s-a dezvoltat orașul pe tot parcursul istoriei sale și pune în lumină noțiuni ca gol și plin, înăuntru-înafară, bogat-sărac, monumental-vernacular, planificat-spontan, dens-dispersat etc., care sunt

tot atâtea concepte comune arheologilor, urbaniştilor, arhitecţilor şi iniţiatorilor.

Un studiu arheologic global al oraşului cercetează două dimensiuni fundamentale:

Prima relevă topografia urbană şi socială şi dezvoltarea lui până în zilele noastre.

Cea de a doua este de ordin economic şi acoperă examinarea tehnicilor antice, precum şi dezvoltarea cercetării aplicate şi experimentale asupra materialelor şi conservării lor. Această cercetare, strâns legată de progresul tehnicilor de restaurare are un impact direct asupra pieţei muncii, în special pentru tineri.

Conservarea şi păstrarea vestigiilor arheologice fac, de asemenea, parte din procesul urbanistic: graţie căutării novatoare în materie de amenajare şi de arhitectură, reafectarea lor funcţională sau simbolică poate juca un rol în creaţia contemporană.

Conform Convenţiei de la Malta, este preferabil, în măsura posibilului, să se conserve *in situ* vestigiile arheologice.

În materie de urbanism şi amenajare urbană, toate Părţile ar trebui să reflecteze la posibilitatea de a lua măsuri proprii pentru atenuarea efectelor lucrărilor de amenajare susceptibile să altereze depozitele şi vestigiile din sol (de exemplu, concepându-se fundaţii speciale, sau evitând construirea de subsoluri). Aceste măsuri sunt preferabile săpăturilor, în afara cazului când acestea sunt motivate de cercetări serioase şi precise, şi dacă cercetările sunt finanţate integral. Decizia eventuală de a conserva vestigiile arheologice rămâne în seama Comitetului Consiliului Europei. Important este ca toate Părţile să fie asociate dialogului care duce la decizie.

Statutul codului de bună practică

Codul de bună practică a fost stabilit de un grup de experţi de pe lângă Comitetul patrimoniului cultural al Consiliului Europei, investit cu un rol de consilier în ceea ce priveşte nevoile arheologiei urbane. Codul a fost aprobat de Comitetul patrimoniului cultural în timpul celei de a 15-a şedinţe plenare din 8-10 martie 2000.

Obiectivele codului de bună practică. Codul vizează să întărească protecţia patrimoniului arheologic urban al Europei, uşurând cooperarea între urbanişti, arheologi şi iniţiatori. Toţi sunt motivaţi de oraşul de mâine. După ce a subliniat domeniile conexe urbanismului, iar Convenţia europeană revizuită pentru protecţia patrimoniului arheologic se potriveşte în mod deosebit, Codul de bună practică prezintă numeroase sectoare în care o astfel de cooperare între toţi partenerii la proiect poate fi stabilită cu uşurinţă.

Rolul autorităţilor publice şi ale urbaniştilor. Autorităţile publice şi urbanişti vor nota că pasajele cele mai semnificative ale Convenţiei europene pentru protecţia patrimoniului arheologic (revizuită) sunt:

Valoarea patrimoniului arheologic urban pentru societate (1). Patrimoniul arheologic urban are valoare pentru ansamblul societăţii. Acest patrimoniu este important în acelaşi timp pentru locuitorii comunităţii şi pentru vizitatori (Convenţia pentru protecţia patrimoniului arheologic, revizuită, Preambul şi art. 1).

Principiul conservării (2). În materie de urbanism, preferinţa ar trebui să fie dată, de fiecare dată când este posibil, conservării vestigiilor arheologice importante *in situ*. Planurile de amenajare susceptibile să altereze patrimoniul arheologic ar trebui să fie schimbate (art. 411 şi art. 511a, IV).

Identitatea urbană (3). Patrimoniul arheologic poate contribui la identitatea oraşului şi la evoluţia sa (Preambul şi art.1).

Topografia urbană (4). Structurile şi edificiile păstrate deasupra solului, la fel şi topografia istorică a oraşului, care constituie componente importante de caracter urban ar trebui să fie considerate ca elemente de patrimoniu arheologic (Preambul şi art.1).

Mărturie de neînlocuit a trecutului oraşului (5). Deciziile urbaniştilor pot avea efecte iremediabile asupra patrimoniului arheologic. Odată distruse, vestigiile arheologice sunt pierdute pentru totdeauna (Preambul).

Planuri de amenajare (6). Urbanişti ar trebui să ţină cont de arheologie în lucrările lor, tocmai când îşi elaborează planurile de amenajare urbană, alcătuiesc bugetul proiectelor şi autorizează investitorilor privaţi să realizeze noi amenajări (art 5).

Sfatul arheologic potrivit (7). Înainte de a lua deciziile care afectează patrimoniul arheologic, urbanişti ar trebui să obţină o informaţie şi un sfat arheologic adecvat şi aplicat atât de des cât este posibil asupra metodelor de investigare nedistructive (art. 2 şi 3).

Litigii (8). Măsuri potrivite ar trebui să fie luate pentru a concilia nevoile proprii arheologiei şi amenajării (art. 511-IV).

Arheologie urbană și educație (9). Urbaniștii vor trebui să ia măsuri pentru a explica publicului și promotorilor de ce patrimoniul arheologic urban este important și de ce este convenabil să acorzi credite pentru studiul și conservarea lui. Se va recurge la expoziții, muzee, publicații și alte mijloace care pot contribui la această acțiune educativă a publicului.

II. Arhitecții și inițiatorii sunt obligați la:

Evaluarea arheologică profesională (1). Trebuie să ceară cât de repede posibil o evaluare arheologică profesională a sitului potențial construibil. Un astfel de aviz poate fi obținut de la autoritățile naționale sau regionale responsabile în materie de arheologie. O astfel de evaluare nu are doar scopul de a stabili dacă este convenabil să se facă săpături, ci trebuie, de asemenea, să alcătuiască o imagine de topografie urbană a sitului și a potențialităților sale.

Principiul conservării (2). Să recunoască faptul că este preferabil, în măsura posibilului, să conserve *in situ* depozitele arheologice importante în loc să treacă la săpărea lor, în afara de cazul în care aceste cercetări sunt justificate de motive serioase științifice de cercetare și această cercetare este integral finanțată.

Integrarea arheologiei (3). Pe baza evaluării, trebuie să integreze lucrările arheologice în strategia de concepție generală a proiectului, a construcției și a conservării.

Durată și costuri (4). Să acorde un răgaz și o susținere financiară suficientă pentru a putea proceda la săpături arheologice valabile.

Structuri arheologice (5). Să fie conștienți de oportunitatea de a prezenta structuri arheologice importante *in situ* și să înțeleagă că, în cazul în care acestea sunt armonios integrate în noile amenajări, aceste structuri pot constitui o valoare adăugată proiectului.

Publicații (6). Să acorde întreaga atenție importanței de a publica lucrări științifice și popularizării, ca element esențial al costurilor săpăturilor.

Arhivare și stocare (7). Să asigure depozitarea obiectelor arheologice mobile, a documentelor și rapoartelor în instituții adecvate.

Litigii (8). Să încerce să reglementeze orice litigiu prin negociere, prin intermediere, și dacă este posibil, printr-un organ de arbitraj național sau regional.

Acoperire mediatică (9). Să promoveze o acoperire mediatică prin comunicate de presă comune despre descoperirile și tipul de susținere obținut; să reamintească, atunci când prezintă proiectul de amenajare, contextul său arheologic și istoric și să menționeze cum vor expune descoperirile arheologice în construcție sau în vecinătate.

Echipa profesională (10). Să considere arheologul ca membru al echipei profesionale, să-i permită să stea pe sit, în măsura în care consideră că este necesar și să-i ofere informațiile necesare asupra tuturor modificărilor de concepție și de program, în așa fel ca prin contribuția sa, arheologul, să se integreze deplin în procesul de amenajare.

III. Rolul arheologului:

Informare și evaluare (1). Să furnizeze în stadiul incipient al proiectului de amenajare toate informațiile necesare autorităților de resort și inițiatorului. Autoritățile responsabile în materie de arheologie vor aduce sfatul lor la evaluarea necesară pentru determinarea cât mai exactă a întinderii, caracterului și importanței depozitelor arheologice și vestigiilor arheologice.

Principiul conservării (2). Să recunoască faptul că este de dorit, în măsura posibilului, să conserve vestigiile arheologice importante *in situ*, în loc să se procedeze la săpături arheologice, în afara de cazul în care aceste cercetări sunt justificate de motive serioase științifice de cercetare și această cercetare este integral finanțată.

Valoarea adăugată (3). Să ia în considerare costurile amenajării și să se conformeze calendarului fixat pentru proiect. Arheologul va fi conștient de faptul că cercetările arheologice constituie o valoare adăugată la construcție, contribuind la dezvoltarea concepției generale și a proiectului arhitectural. Lucrările arheologice vor contribui astfel la peisajul urban al viitorului.

Durată și costuri (4). Să asigure ca lucrările arheologice, fie ele săpături arheologice sau de redactare a rapoartelor să fie alcătuite conform cu prevederile convențiilor scrise, fixând condițiile, calendarul și costurile. Arheologul va fi conștient că lucrările arheologice se înscriu în general în proiectul mai vast și că trebuie el însuși să facă parte din echipa proiectului de amenajare.

Structuri arheologice (5). Să ajute ca structurile arheologice să fie integrate în noua amenajare.

Publicitate și expuneri (6). Să acompanieze în expoziții sau în orice altă formă de publicitate, autoritățile însărcinate cu amenajarea, sau după caz inițiatorul.

Arhivare și stocare (7). Să asigure depozitarea obiectelor arheologice mobile, documentele și rapoartele arheologice în instituții adecvate.

Litigii (8). Să încerce să rezolve orice litigiu cu inițiatorul prin negociere, prin intermediar și dacă este posibil printr-un organ național sau regional.

Informarea partenerilor și a mass-media (9). Să discute fără întârziere și în întregime cu autoritățile și cu inițiatorul după caz, consecințele oricărei descoperiri întâmplătoare din timpul săpăturilor. Să facă orice declarație de presă împreună sau în acord cu echipa profesională. Să informeze echipa profesională despre potențialul mediatic și despre consecințele oricărei descoperiri.

Publicații (10). Să asigure într-un răstimp rezonabil publicarea adecvată a rezultatelor lucrărilor arheologice.

6. Convenția europeană a peisajului, Florența, 20 octombrie 2000

Notă: ratificată de Republica Moldova la 14.03.2002

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții, denumite în continuare Părți, *considerând* că scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai bună cooperare între membrii săi, în vederea protejării și promovării idealurilor și principiilor care constituie patrimoniul lor comun și că acest scop este atins, în particular, prin acorduri în domeniul economic și social,

preocupate să ajungă la o dezvoltare durabilă bazată pe o relație echitabilă și armonioasă între necesitățile sociale, activitățile economice și mediu,

constatând că peisajul participă într-o manieră importantă la interesul general în ceea ce privește domeniile: cultural, ecologic, de mediu și social, și că el constituie o resursă favorabilă pentru activitatea economică, a cărei protecție, management și amenajare corespunzătoare contribuie la crearea de locuri de muncă,

conștiente că peisajul contribuie la formarea culturilor locale și că acesta este o componentă de bază a patrimoniului natural și cultural european, contribuind la bunăstarea umană și la consolidarea identității europene,

recunoscând că peisajul este o parte importantă a calității vieții pentru oamenii de pretutindeni: în areale urbane sau rurale, în areale degradate sau în cele care se prezintă într-o stare perfectă, în spații recunoscute ca fiind de o frumusețe deosebită, precum și în cele obișnuite,

ținând seama că evoluțiile tehnicilor de producție agricolă, silvică, industrială și minieră și politicile în materie de amenajare a teritoriului, urbanism, transport, infrastructură, turism și agrement, precum și schimbările economice mondiale continuă în multe cazuri să accelereze transformarea peisajelor,

dorind să răspundă voinței publice de a se bucura de o calitate crescută a peisajelor și să joace un rol activ în transformarea lor, convinse fiind că peisajul este un element esențial al bunăstării sociale și individuale și că protecția, managementul și amenajarea acestuia implică drepturi și responsabilități pentru fiecare,

ținând seama de sursele legale existente la nivel internațional în domeniul protecției și managementului patrimoniului natural și cultural, de amenajarea teritoriului, de autonomia locală și cooperarea transfrontalieră, în special de Convenția privind protecția habitatelor naturale și a vieții sălbatice din Europa (Berna, 19 septembrie 1979), Convenția privind protecția patrimoniului arhitectural european (Granada, 3 octombrie 1985), Convenția europeană privind protecția patrimoniului arhitectural european (revizuită) (Valletta, 16 ianuarie 1992), Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale (Madrid, 21 mai 1980) și de protocoalele adiționale la aceasta, Carta europeană a autonomiei locale (Strasbourg, 15 octombrie 1985), Convenția privind diversitatea biologică (Rio, 5 iunie 1992), Convenția privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural (Paris, 16 noiembrie 1972) și de Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție pe probleme de mediu (Aarhus, 25 iunie 1998),

recunoscând că diversitatea și calitatea peisajelor europene constituie o resursă comună pentru protecția, managementul și amenajarea cărora este necesară cooperarea,

dorind să instituie un instrument nou, consacrat în mod exclusiv protecției, managementului și amenajării tuturor peisajelor europene, au căzut de acord asupra următoarelor:

CAPITOLUL I. Prevederi generale

Art. 1. Definiții

În sensul prezentei Convenții, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

- a) peisajul desemnează o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, a cărei caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani;
- b) politica peisajului este o expresie prin care autoritățile publice competente desemnează principii generale, strategii și linii directoare care permit adoptarea de măsuri specifice ce au ca scop protecția, managementul și amenajarea peisajului;
- c) obiectiv de calitate peisajeră, desemnează formularea de către autoritățile publice competente pentru un anumit peisaj a aspirațiilor populațiilor cu privire la caracteristicile peisajere ale cadrului lor de viață;
- d) protecția peisajului cuprinde acțiunile de conservare și menținere a aspectelor semnificative sau caracteristice ale unui peisaj, justificate prin valoarea sa patrimonială, derivată din configurația naturală și/sau de intervenția umană;

e) managementul peisajelor cuprinde acțiunile vizând, într-o perspectivă de dezvoltare durabilă, întreținerea peisajului în scopul direcționării și armonizării transformărilor induse de evoluțiile sociale, economice și de mediu;

f) amenajarea peisajului reprezintă acțiunile cu caracter de perspectivă ce au ca scop dezvoltarea, restaurarea sau crearea de peisaje.

Art. 2. Aria de aplicare

Subiect al prevederilor art. 15, această Convenție se aplică pentru întregul teritoriul Părților și acoperă areale naturale, rurale, urbane și suburbane. Sunt incluse suprafețe terestre, ape interioare și areale marine. Se referă la peisaje care pot fi considerate deosebite, precum și la peisaje obișnuite sau degradate.

Art. 3. Obiective

Obiectivele prezentei Convenții sunt: promovarea protecției peisajelor, managementul și amenajarea acestora și organizarea cooperării europene în acest domeniu.

CAPITOLUL II. Măsuri naționale

Art. 4. Împărțirea responsabilităților

Fiecare Parte va implementa prezenta Convenție, în particular prevederile art. 5 și 6, în conformitate cu propria repartizare a competențelor, cu principiile constituționale și cu reglementările sale administrative, și respectând principiul subsidiarității, ținând seama de Carta europeană a autonomiei locale. Fiecare Parte va armoniza implementarea prezentei Convenții prin politici proprii și fără derogări de la prevederile acesteia.

Art. 5. Măsuri generale

Fiecare Parte se angajează:

a) să recunoască juridic peisajele ca o componentă esențială a cadrului de viață pentru populație, expresie a diversității patrimoniului comun cultural și natural și fundament al identității acesteia;

b) să stabilească și să implementeze politicile peisajului care au ca scop protecția, managementul și amenajarea acestuia, prin adoptarea de măsuri specifice menționate în prezenta Convenție;

c) să stabilească proceduri de participare pentru publicul larg, autoritățile regionale și locale, precum și pentru alți factori interesați în definirea și implementarea politicilor peisajere menționate la lit. b);

d) să integreze peisajul în politicile de amenajare ale teritoriului, urbanism și în cele culturale, de mediu, agricole, sociale și economice, precum și în alte politici cu posibil impact direct sau indirect asupra peisajului.

Art. 6. Măsuri specifice

A. Mărirea gradului de conștientizare. Fiecare Parte se obligă să mărească gradul de conștientizare a societății civile, organizațiilor private și autorităților publice, în ceea ce privește valoarea peisajelor și rolul transformării lor.

B. Formare și educare. Fiecare Parte se obligă să promoveze:

a. formarea de specialiști în cunoașterea intervenției asupra peisajelor;

b. programe pluridisciplinare de formare în politica, protecția, managementul și amenajarea peisajului, destinate profesioniștilor din sectorul privat și public și asociațiilor interesate;

c. cursuri școlare și universitare care, în cadrul disciplinelor de specialitate, să abordeze probleme privind valorile legate de peisaj și protecția, managementul și amenajarea acestuia.

C. Identificare și evaluare

1. Mobilizând factorii interesați, conform art. 5, lit. c) și în vederea unei mai bune cunoașteri a peisajelor proprii, fiecare Parte se angajează:

a. (i) să identifice peisajele din ansamblul teritoriului propriu;

i. să analizeze caracteristicile acestora, precum și dinamica și factorii perturbanți;

ii. să urmărească transformările;

b. să evalueze peisajele astfel identificate, ținând seama de valorile particulare atribuite lor de către Părțile interesate și de populația implicată.

2. Această identificare și procedurile de evaluare vor fi dirijate prin schimbul de experiență și metodologie, organizat între Părți, la nivel european, în conformitate cu prevederile art. 8.

D. Obiective de calitate peisajeră. Fiecare Parte se obligă să definească obiective de calitate ale peisajului pentru peisajele identificate și evaluate, după consultarea publică în conformitate cu art. 5, lit. c).

E. Implementare. Pentru ca politicile peisajului să aibă efect, fiecare Parte se obligă să introducă instrumente care au ca scop protecția, managementul și/sau amenajarea peisajului.

CAPITOLUL III. Cooperare europeană

Art. 7. Politici și programe internaționale

Părțile se obligă să coopereze în vederea introducerii dimensiunii peisajere în programele și politicile internaționale și să recomande ca, acolo unde este cazul, considerațiile referitoare la peisaj să fie incluse.

Art. 8. Asistența mutuală și schimbul de informații

Părțile se obligă să coopereze pentru întărirea eficacității măsurilor luate, în conformitate cu prevederile prezentei Convenții și, în special:

- a. să ofere asistență tehnică și științifică mutuală, prin acumulare și schimb de experiență și de lucrări de cercetare științifică în materie de peisaj;
- b. să promoveze schimbul de specialiști în probleme privind peisajul, în special pentru informare și instruire;
- c. să schimbe informații asupra tuturor problemelor acoperite de prevederile prezentei Convenții.

Art. 9. Peisaje transfrontaliere

Părțile trebuie să încurajeze cooperarea transfrontalieră la nivel local și regional și, ori de câte ori este necesar, să pregătească și să implementeze programe comune de punere în valoare a peisajului.

Art. 10. Monitorizarea implementării Convenției

1. Comitetele de experți competenți existenți, stabiliți la art. 17 din Statutul Consiliului Europei, sunt însărcinate de către Comitetul de miniștri al Consiliului Europei să fie responsabile cu monitorizarea implementării Convenției.

2. După fiecare reuniune a Comitetului de Experți, Secretarul general al Consiliului Europei va transmite Comitetului de miniștri un raport asupra lucrărilor și funcționării Convenției.

3. Comitetele de experți propun Comitetului de miniștri criteriile de atribuire și de reglementare privind acordarea unui premiu al peisajului de către Consiliul Europei.

Art. 11. Premiul peisajului acordat de către Consiliul Europei

1. Premiul peisajului acordat de Consiliul Europei este o distincție care poate fi atribuită autorităților locale și regionale și grupărilor lor care, în cadrul politicilor peisajere ale unei Părți la prezenta Convenție, au pus în practică politici sau măsuri de protecție, management și/sau amenajare a peisajelor, care s-au dovedit a avea efect de lungă durată și astfel au putut servi ca exemplu pentru alte autorități teritoriale în Europa. Această distincție poate fi, de asemenea, conferită organizațiilor neguvernamentale care au avut contribuții particulare remarcabile la protecția, managementul sau amenajarea peisajului.

2. Candidaturile pentru premiul peisajului acordat de Consiliul Europei vor fi transmise comitetelor de experți, menționate la art. 10, de către Părți. Autoritățile transfrontaliere locale și regionale și alte grupări ale autorității locale și regionale interesate pot fi candidate ale unui management comun al peisajului în cauză.

3. La propunerea comitetelor de experți, menționate la art. 10, Comitetul de miniștri trebuie să definească și să publice criteriile pentru atribuirea premiului peisajului de către Consiliul Europei, să adopte regulamentul și să decerneze premiul.

4. Atribuirea premiului peisajului de către Consiliul Europei are ca scop încurajarea celor care îl primesc pentru a asigura protecția, managementul și amenajarea durabilă a peisajelor la care se face referire.

CAPITOLUL IV. Clauze finale

Art. 12. Relația cu alte instrumente

Prevederile prezentei Convenții nu vor prejudicia prevederile mai stricte privind protecția, managementul și amenajarea peisajului, conținute în alte instrumente legale naționale sau internaționale, existente sau care vor intra în vigoare.

Art. 13. Semnarea, ratificarea, intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție este deschisă semnării pentru Statele membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Convenția va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 10 State membre ale Consiliului Europei și-au exprimat consensul de a adera la aceasta, în conformitate cu prevederile paragrafului precedent.

3. Pentru toți semnatarii care își vor exprima ulterior consimțământul de a adera la prezenta Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentelor de ratificare, acceptare sau aprobare.

Art. 14. Aderarea

1. După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de miniștri al Consiliului Europei va putea invita Comunitatea Europeană și oricare alt stat european, care nu este membru al Consiliului Europei, să adere la aceasta, prin decizia majorității, așa cum este prevăzut la art. 20 din Statutul Consiliului Europei și prin vot unanim al Statelor-părți cu drept de semnătură din Comitetul de miniștri.

2. Pentru oricare Stat care aderă sau pentru Comunitatea Europeană, în caz de aderare, prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care s-a făcut depunerea instrumentului de aderare pe lângă Secretarul general al Consiliului Europei.

Art. 15. Aplicarea în teritoriu

1. Orice Stat sau Comunitatea Europeană poate, în momentul semnării sau când își depune instrumentul de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să specifice teritoriul sau teritoriile cărora li se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice Parte poate la oricare dată ulterioară, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții oricărui alt teritoriu specificat în declarație. Convenția va intra în vigoare pentru acel teritoriu în prima zi care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declarație făcută în virtutea celor două paragrafe precedente, și privind orice teritoriu menționat într-o asemenea declarație, poate să fie retrasă prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

Art. 16. Denunțarea

1. Orice Parte poate să denunțe oricând prezenta Convenție prin notificare adresată Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va deveni efectivă în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general al Consiliului Europei.

Art. 17. Amendamente

1. Orice Parte sau comitetele de experți, menționate la art. 10, pot propune amendamente la prezenta Convenție.

2. Orice propunere de amendament va fi înaintată Secretarului general al Consiliului Europei, care o va comunica Statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte Părți și oricărui Stat european nou, membru al Consiliului Europei, care a fost invitat să adere la această Convenție, în conformitate cu prevederile art. 14.

3. Orice propunere de amendament este examinată de comitetele de experți, menționate la art. 10, care supun textul adoptat majorității de trei pătrimi din numărul reprezentanților părților Comitetului de miniștri, pentru adoptare. După adoptarea sa de către Comitetul de miniștri cu majoritatea prevăzută la art. 20 lit. d) din Statutul Consiliului Europei și cu unanimitatea reprezentanților Statelor-părți, care au dreptul de a-și exercita activitatea în Comitetul de miniștri, textul va fi transmis Părților pentru acceptare.

4. Orice amendament care va intra în vigoare după acceptarea lui de către Părți în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care 3 dintre Statele membre ale Consiliului Europei au informat Secretarul general despre acceptarea sa. Pentru celelalte Părți care l-au acceptat ulterior, acest amendament va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care Partea respectivă l-a informat pe Secretarul general al Consiliului Europei despre acceptarea sa.

Art. 18. Notificări

Secretarul general al Consiliului Europei va înștiința Statele membre ale Consiliului Europei, orice Stat sau Comunitatea Europeană care a aderat la această Convenție, privind:

- a) orice semnătură;

- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu art. 13, 14 și 15;
- d) orice declarație făcută în virtutea art. 15;
- e) orice denunțare făcută în virtutea art. 16;
- f) orice propunere de amendare, orice amendament adoptat conform art. 17 și data la care intră în vigoare;
- g) orice alt act, notificare, informare sau comunicare, referitoare la prezenta Convenție.

Pentru conformitate, subsemnații autorizați în acest scop au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Florența, la 20 octombrie 2000, în limbile engleză și franceză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi păstrat în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii legalizate fiecărui Stat membru al Consiliului Europei și fiecărui Stat sau Comunității Europene, invitate să adere la prezenta Convenție.

7. Convenția-cadru

a Consiliului Europei privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate, Faro, 27 octombrie 2005

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții, *considerând* că unul din scopurile Consiliului Europei este cel de a realiza o uniune cât mai strânsă între membrii săi, în scopul salvării și promovării idealurilor și principiilor bazate pe respectul față de drepturile omului, al democrației și al statului de drept, care prezintă patrimoniul lor comun;

recunoscând necesitatea de a plasa persoana și valorile umane în centrul unui concept largit și transversal al patrimoniului cultural;

accentuând valoarea și potențialul patrimoniului cultural bine administrat ca resursă pentru dezvoltarea durabilă și pentru calitatea vieții într-o societate în evoluție constantă;

recunoscând că fiecare persoană are dreptul, în condițiile respectării întru totul a drepturilor și libertăților altora, de a se implica, la alegerea sa, în patrimoniul cultural, ca un aspect al dreptului de a participa liber la viața culturală, consacrat de către Declarația Universală a Drepturilor Omului a Națiunilor Unite (1948) și garantat de Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale (1966);

convinși de necesitatea de a implica pe fiecare în procesul continuu de definire și de gestionare a patrimoniului cultural;

convinși de temeinicia politicilor de patrimoniu și a inițiativelor pedagogice care tratează echitabil orice patrimoniu cultural și promovează, astfel, dialogul între culturi și între religii;

referindu-se la diverse instrumente ale Consiliului Europei, în particular, la Convenția culturală europeană (1954), Convenția pentru salvarea patrimoniului arhitectural european (1985), Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (1992, revizuită) și Convenția europeană a peisajului (2000);

convinși de interesul existent pentru crearea unui cadru paneuropean de cooperare menit să favorizeze dinamizarea procesului de punere în aplicare efectivă a acestor principii;

Au convenit asupra celor ce urmează:

Titlul I. Obiective, definiții și principii

Articolul 1. Obiectivele Convenției

Părțile la prezenta Convenție convin:

- a) a recunoaște că dreptul la patrimoniul cultural este inerent dreptului de a participa la viața culturală, așa cum este definit în Declarația Universală a Drepturilor Omului;
- b) a recunoaște responsabilitatea individuală și colectivă față de patrimoniul cultural;
- c) a pune în valoare importanța conservării patrimoniului cultural și a utilizării lui durabile pentru dezvoltarea umană și calitatea vieții;
- d) a întreprinde măsurile necesare pentru aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții în ceea ce privește:
 - aportul patrimoniului cultural în edificarea unei societăți pașnice și democratice atât în procesul de dezvoltare durabilă, cât și de promovare a diversității culturale;
 - asigurarea celei mai bune sinergii a competențelor dintre toți actorii publici, instituționali și privați implicați.

Articolul 2. Definiții

În scopurile prezentei Convenții,

- a) patrimoniul cultural constituie un ansamblu de resurse moștenite din trecut pe care persoanele le consideră, indiferent de regimul de proprietate al bunurilor, ca o reflectare și o expresie a valorilor, credințelor,

cunoștințelor și tradițiilor lor în continuă evoluție. Acesta include și toate aspectele de mediu care rezultă din interacțiunea în timp între persoane și locuri;

b) comunitate patrimonială este formată din persoanele care atașează o anumită valoare aspectelor specifice ale patrimoniului cultural pe care ei doresc, în cadrul acțiunii publice, să le mențină și să le transmită generațiilor viitoare.

Articolul 3. Patrimoniul comun al Europei

Părțile convin să promoveze o recunoaștere a patrimoniului comun al Europei care include:

a) toate patrimoniile culturale din Europa care constituie, în ansamblu, o sursă partajată de memorie, înțelegere, identitate, coeziune și creativitate; și

b) idealurile, principiile și valorile, născute din experiența progreselor și a conflictelor trecute, care favorizează dezvoltarea unei societăți a păcii și a stabilității bazată pe respectul drepturilor omului, a democrației și a statului de drept.

Articolul 4. Drepturile și responsabilitățile referitoare la patrimoniul cultural

Părțile recunosc că:

a) fiecare persoană, de una singură sau în mod colectiv, are dreptul de a beneficia de patrimoniul cultural și de a contribui la îmbogățirea lui;

b) fiecare persoană este responsabilă, de una singură sau în mod colectiv, a respecta patrimoniul cultural al altora și propriul patrimoniu în egală măsură, iar în consecință patrimoniul comun al Europei;

c) exercițiul dreptului la patrimoniul cultural poate constitui obiect al restricțiilor necesare într-o societate democratică, doar în măsura în care se referă la protecția interesului public, a drepturilor și libertăților altora.

Articolul 5. Dreptul și politicile de patrimoniu cultural

Părțile se angajează:

a) să recunoască interesul public legat de elementele patrimoniului cultural, în funcție de importanța lor pentru societate;

b) să valorifice patrimoniul cultural prin intermediul identificării, studierii, interpretării, protecției, conservării și prezentării acestuia;

c) să asigure, în contextul specific al fiecărei Părți, existența măsurilor legislative referitoare la modalitățile de exercitare a dreptului la patrimoniul cultural, definit în articolul 4;

d) să favorizeze un mediu economic și social propice pentru participarea la activitățile privind patrimoniul cultural;

e) să promoveze protecția patrimoniului cultural ca element major al obiectivelor conjugate ale dezvoltării durabile, diversității culturale și creației contemporane;

f) să recunoască valoarea patrimoniului cultural situat pe teritoriile relevante, aflate sub jurisdicția lor, indiferent de originea acestuia;

g) să elaboreze strategii integrate pentru facilitarea realizării dispozițiilor prezentei Convenții.

Articolul 6. Efectele Convenției

Nici una din dispozițiile prezentei Convenții nu va fi interpretată ca:

a) limitând sau prejudiciind drepturile omului și libertățile fundamentale, care ar putea fi apărate de instrumentele internaționale, în special de către Declarația Universală a Drepturilor Omului și de Convenția de salvagardare a drepturilor omului și a Libertăților fundamentale;

b) afectând dispozițiile mai favorabile referitoare la patrimoniul cultural și la mediu care figurează în alte instrumente juridice naționale sau internaționale;

c) creând drepturi executorii.

Titlul II. Rolul patrimoniului cultural pentru societate și pentru dezvoltarea umană

Articolul 7. Patrimoniul cultural și dialogul

Părțile se angajează, prin intermediul acțiunii puterilor publice și a altor organe competente:

- a) să încurajeze reflecția asupra eticii și metodelor de prezentare a patrimoniului cultural, precum și respectul față de diversitatea de interpretări;
- b) să stabilească procese de conciliere pentru a administra într-o manieră echitabilă situațiile în care valori contradictorii sunt atribuite aceluiași patrimoniu de către comunități diferite;
- c) să sporească cunoașterea patrimoniului cultural ca o resursă de facilitare a coexistenței pașnice, promovând încrederea și înțelegerea mutuală într-o perspectivă de soluționare și de prevenire a conflictelor;
- d) să integreze intervențiile sale în toate aspectele de educație și de formare pe tot cuprinsul vieții.

Articolul 8. Mediul, patrimoniul și calitatea vieții

Părțile se angajează să utilizeze toate aspectele patrimoniale ale mediului cultural:

- a) pentru a lărgi procesele de dezvoltare economică, politică, socială și culturală, de amenajare a teritoriului, recurgând, în caz de necesitate, la studii de impact cultural și la strategii de reducere a pagubelor;
- b) pentru promovarea unei abordări integrate a politicilor referitoare la diversitatea culturală, biologică, geologică și peisageră, vizând echilibrul între aceste componente;
- c) pentru fortificarea coeziunii sociale, favorizând sentimentul de responsabilitate partajată față de spațiul comun de viață;
- d) pentru promovarea unui obiectiv de calitate creațiilor contemporane inserate în mediu, fără a pune în pericol valorile lor culturale.

Articolul 9. Utilizarea durabilă a patrimoniului cultural

Pentru a asigura menținerea patrimoniului cultural, Părțile se angajează:

- a) să promoveze respectul față de integritatea patrimoniului cultural, asigurându-se că deciziile de adaptare ale acestuia includ o înțelegere corectă a valorilor culturale care-i sunt inerente;
- b) să definească și să promoveze principii de gestionare durabilă a patrimoniului și să încurajeze întreținerea lui;
- c) să se asigure că necesitățile specifice ale conservării patrimoniului cultural sunt luate, ținându-se cont de toate reglementările tehnice generale;
- d) să promoveze utilizarea unor materiale, tehnici și priceperi, născute din tradiție, și să exploreze potențialul acestora în producția contemporană;
- e) să promoveze o calitate înaltă a intervențiilor prin intermediul unor sisteme de calificare și de acreditare profesională a persoanelor, întreprinderilor și instituțiilor.

Articolul 10. Patrimoniul cultural și activitatea economică

În vederea valorizării potențialului patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare economică durabilă, Părțile se angajează:

- a) să sporească și să aplice informația privind potențialul economic al patrimoniului cultural;
 - b) să ia în cont caracterul specific și interesele patrimoniului cultural în elaborarea politicilor economice;
- și
- c) să vegheze ca aceste politici să respecte integritatea patrimoniului cultural, fără a-i compromite valorile intrinseci.

Titlul III. Responsabilitatea partajată față de patrimoniul cultural și participarea publicului

Articolul 11. Organizarea responsabilităților publice în materie de patrimoniu cultural

În domeniul gestionării patrimoniului cultural, Părțile se angajează:

- a) să promoveze o abordare integrată și bine informată a acțiunii puterilor publice în toate sectoarele și la toate nivelele;
- b) să dezvolte cadrul juridic, financiar și profesional care permite o acțiune combinată din partea autorităților publice, experților, proprietarilor, investitorilor, întreprinzătorilor, organizațiilor nonguvernamentale și a societății civile;

- c) să dezvolte practici inovatoare de cooperare a autorităților publice cu alți intervenienți;
- d) să respecte și să încurajeze inițiativele benevole, complementare la misiunea puterilor publice;
- e) să încurajeze organizațiile nonguvernamentale legate de conservarea patrimoniului, ca acestea să intervină în interesul public.

Articolul 12. Accesul la patrimoniul cultural și participarea democratică

Părțile se angajează:

- a) să încurajeze pe fiecare de a participa:
 - la procesele de identificare, studiere, interpretare, protecție, conservare și de prezentare a patrimoniului cultural;
 - la reflecția și dezbateră publică asupra șanselor și riscurilor pe care le reprezintă patrimoniul cultural;
- b) să ia în considerare valoarea atașată a patrimoniului cultural cu care se identifică diversele comunități patrimoniale;
- c) să recunoască rolul organizațiilor non-profit ca adevărați parteneri de intervenție și ca factor de critică constructivă a politicilor de patrimoniu cultural;
- d) să ia măsuri pentru ameliorarea accesului la patrimoniu, în particular, pentru tineri și persoanele defavorizate, în vederea sensibilizării relativ la valoarea acestui patrimoniu, la necesitatea de a-l întreține și de a-l proteja, precum și la beneficiile ce pot fi obținute din aceasta.

Articolul 13. Patrimoniul cultural și învățământul

Părțile se angajează:

- a) să faciliteze inserțiunea dimensiunii patrimoniului cultural în toate nivelele de învățământ, nu neapărat ca obiect de studiu specific, ci ca mijloc propice de acces la alte domenii de cunoștințe;
- b) să fortifice legătura dintre învățământul din domeniul patrimoniului cultural și cel al formării continue;
- c) să încurajeze cercetarea interdisciplinară a patrimoniului cultural, a comunităților patrimoniale, a mediului și a relațiilor dintre acestea;
- d) să încurajeze formarea profesională continuă și schimbul de cunoștințe și de priceperi în interiorul și în afara sistemului de învățământ.

Articolul 14. Patrimoniul cultural și societatea informațională

Părțile se angajează să dezvolte utilizarea tehnicilor numerice, pentru ameliorarea accesului la patrimoniul cultural și la beneficiile care decurg din aceasta:

- a) încurajând inițiativele care favorizează calitatea conținuturilor, și tinzând a garanta diversitatea limbilor și a culturilor într-o societate a informației;
- b) favorizând normele compatibile la nivel internațional referitor la studierea, conservarea, punerea în valoare și securitatea patrimoniului cultural, precum și luptând contra traficului ilicit în materie de bunuri culturale;
- c) vizând înlăturarea obstacolelor în materie de acces la informația referitoare la patrimoniul cultural, în particular, în scopuri pedagogice, protejând, în același timp, drepturile la proprietatea intelectuală;
- d) conștientizând că formarea conținuturilor numerice referitoare la patrimoniu nu trebuie să dăuneze conservării patrimoniului existent.

Titlul IV. Urmărirea și cooperarea

Articolul 15. Angajamentele Părților

Părțile se angajează:

- a) să dezvolte, prin intermediul Consiliului European, o funcție de urmărire referitoare la legislații, politici și practici în materie de patrimoniu cultural, conform principiilor enunțate de prezenta Convenție;
- b) să mențină, să dezvolte și să alimenteze cu date un sistem partajat de informare, accesibil publicului, care să faciliteze evaluarea punerii în aplicare de către fiecare Parte a angajamentelor ce rezultă din prezenta Convenție.

Articolul 16. Mecanismul de urmărire

a) Comitetul de Miniștri, în conformitate cu articolul 17 al Statutului Consiliului Europei, va institui un comitet special sau va desemna un comitet deja existent, care va avea sarcina de urmărire a aplicării Convenției și va fi abilitat să definească modalitățile de exercitare ale misiunii sale;

b) Comitetul astfel desemnat:

- stabilește reguli și proceduri, în dependență de necesitate;
 - supraveghează sistemul partajat de informare, vizat în articolul 15, prin întocmirea unui raport de ansamblu asupra punerii în aplicare a angajamentelor legate de Convenție;
 - formulează un aviz consultativ asupra tuturor chestiunilor ale unei sau ale mai multor Părți relativ la interpretarea Convenției, luând în considerare toate instrumentele juridice ale Consiliului Europei;
 - întreprinde, la inițiativa uneia sau a mai multor Părți, o evaluare a unuia sau a altui aspect de aplicare de către Părți a Convenției;
 - încurajează punerea în aplicare transsectorială a prezentei Convenții, colaborând cu alte comitete și participând la alte inițiative ale Consiliului Europei;
 - raportează Comitetului de Miniștri asupra activităților sale.
- Comitetul poate să asocieze la lucrările sale experți și observatori.

Articolul 17. Cooperarea prin intermediul activităților de urmărire

Părțile se angajează să coopereze între ele prin intermediul Consiliului Europei, în realizarea obiectivelor și principiilor acestei Convenții, în special în promovarea reconașterii patrimoniului comun al Europei:

- a) aplicând strategii de colaborare care răspund priorităților stabilite în procesul de urmărire;
- b) promovând activitățile multilaterale și transfrontaliere, și dezvoltând rețelele de cooperare regională, în scopul de a pune în aplicare strategiile sale;
- c) făcând schimb, dezvoltând, codificând și asigurând difuzarea bunelor practici;
- d) informând publicul asupra obiectivelor și punerii în aplicare a Convenției.

Părțile pot, prin acord mutual, să stabilească aranjamente financiare care să faciliteze cooperarea internațională.

Titlul V. Clauze finale

Articolul 18. Semnarea și intrarea în vigoare

a) Prezenta Convenție este deschisă spre semnare Statelor membre ale Consiliului Europei.

b) Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse Secretarului general al Consiliului Europei.

c) Prezenta Convenție va intra în vigoare din prima zi a lunii care urmează expirării perioadei de trei luni, după data la care zece State membre ale Consiliului Europei își vor exprima consimțământul lor de a fi legate de Convenție, în conformitate cu dispozițiile paragrafului precedent.

d) Ea va intra în vigoare pentru fiecare Stat semnatar care-și va exprima ulterior consimțământul său de a fi legată de Convenție din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni după data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

Articolul 19. Aderarea

a) După intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Comitetul de miniștri al Consiliului Europei va putea invita orice Stat care nu este membru al Consiliului Europei, precum și Comunitatea europeană, să adere la prezenta Convenție printr-o decizie luată cu majoritatea prevăzută la articolul 20.d al Statutului Consiliului Europei și prin unanimitatea reprezentanților Statelor contractante care au dreptul de a rezida la Comitetul de miniștri.

b) Pentru fiecare Stat aderent sau pentru Comunitatea europeană, în caz de aderare, Convenția va intra în vigoare din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni după data depunerii instrumentului de aderare Secretarului general al Consiliului Europei.

Articolul 20. Aplicarea teritorială

a) Fiecare Stat poate, la momentul semnării sau la momentul depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, să desemneze teritoriul sau teritoriile la care se va aplica prezenta Convenție.

b) Fiecare Stat poate, la orice alt moment ulterior, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, să extindă aplicarea prezentei Convenții asupra oricărui teritoriu desemnat în declarația respectivă. Convenția va intra în vigoare, în privința acestui teritoriu, din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni după data recepționării declarației de către Secretarul general.

c) Orice declarație, făcută în virtutea celor două paragrafe precedente, va putea fi retrasă, în ceea ce privește întreg teritoriul desemnat în această declarație, prin notificarea adresată Secretarului general. Retragerea va lua efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de șase luni după data recepționării notificării de către Secretarul general.

Articolul 21. Denunțarea

a) Orice Parte poate, la orice moment, denunța prezenta Convenție, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

b) Denunțarea va lua efect din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de șase luni, după data recepționării notificării de către Secretarul general.

Articolul 22. Amendamente

a) Orice Parte și Comitetul, citat în articolul 16, pot prezenta amendamente la prezenta Convenție.

b) Orice propunere de amendament este notificată Secretarului general al Consiliului Europei, care o va comunica Statelor membre ale Consiliului Europei, altor Părți și fiecărui Stat nemembru, Comunității europene invitate să adere la prezenta Convenție, în conformitate cu dispozițiile articolului 19.

c) Comitetul examinează orice amendament prezentat și supune Comitetului de miniștri, pentru adoptare, textul reținut printr-o majoritate fixată de trei pătrimi din reprezentanții Părților. După adoptarea sa de către Comitetul de miniștri prin majoritatea prevăzută la articolul 20.d al Statutului Consiliului Europei și prin unanimitate de către Statele-părți, care au dreptul să rezideze la Comitetul de miniștri, textul va fi expediat Părților pentru acceptare.

d) Orice amendament va intra în vigoare, pentru Părțile care îl acceptă, din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni, după data la care zece State membre ale Consiliului Europei vor notifica Secretarului general acceptul lor. Amendamentul va intra în vigoare, pentru fiecare Parte care-și va exprima ulterior acceptul său, din prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni, după data când a fost recepționată de către Secretarul general notificarea acceptului.

Articolul 23. Notificările

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica Statelor membre ale Consiliului Europei, fiecărui Stat care a aderat sau care este invitat să adere la prezenta Convenție și Comunității europene care a aderat sau este invitată să adere:

- a) fiecare act de semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare;
- c) fiecare dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții, în conformitate cu articolele sale 18, 19 și 20;
- d) orice amendament propus la prezenta Convenție, în conformitate cu articolul său 22, precum și data intrării în vigoare a amendamentului respectiv;
- e) orice alt act, declarație, notificare sau comunicare care vizează prezenta Convenție.

Drept care subsemnații, pe deplin autorizați în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Întocmită la Faro, la 27 octombrie 2005, în limba franceză și în limba engleză, ambele texte fiind în egală măsură autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica despre aceasta printr-o copie conform certificată fiecărui Stat membru al Consiliului Europei și fiecărui Stat sau Comunității Europene invitate să adere la prezenta.

8. Recomandarea Comisiei din 20 decembrie 1974 către Statele membre cu privire la protecția patrimoniului arhitectural și natural (75/65/EEC)

Official Journal L 021, 28/01/1975 P. 0022 – 0023

1. Capitolul 3 intitulat "Dezvoltarea urbană și îmbunătățirea facilităților" din a doua parte a Titlului al II-lea al Programului de Acțiuni al Comunităților Europene referitor la mediu, aprobat de către Consiliu la 22 noiembrie 1973 (1), prevede un număr de studii relativ la problemele de mediu strâns asociate cu dezvoltarea urbană și regională. Toate aceste studii includ examinarea diverselor aspecte ale protejării patrimoniului arhitectural și natural al Comunității.

De asemenea, în rezoluția sa din 13 mai 1974 (2) cu privire la protecția patrimoniului cultural al Europei, Parlamentul European a recomandat o considerabilă sporire a eforturilor de a salvagarda acest patrimoniu.

Acțiunile, deja îndeplinite în cadrul studiilor sus menționate, arată că patrimoniul arhitectural și natural, care reflectă identitatea culturală a Europei este, în prezent, serios amenințat cu distrugeri și dispariție, și sunt necesare măsuri urgente. Aceste descoperiri se aplică, în mod egal, mediului urban și rural.

2. În ultimii ani, două măsuri importante au fost luate pentru a face față problemei distrugerii și dispariției rapide a patrimoniului arhitectural și natural, și anume: – Convenția cu privire la protecția patrimoniului cultural și natural mondial, adoptată în noiembrie 1972 de către UNESCO, și – "Anul patrimoniului arhitectural european".

Întrucât patrimoniul arhitectural și natural este, în mod general, perceput a fi un factor determinant al calității vieții, aceste două inițiative sunt de o importanță majoră pentru protecția și îmbunătățirea mediului în Comunitate.

3. Convenția UNESCO face apel către Statele care au aderat, pentru a elabora inventarieri naționale ale proprietății imobile care face parte din patrimoniul cultural și natural mondial. Ea solicită, de asemenea, ca Statele care au aderat să întreprindă măsuri de protecție corespunzătoare pentru proprietățile selectate astfel. Convenția mai prevede stabilirea unui fond pentru a asista țările care nu dispun de resurse suficiente pentru a asigura protecția adecvată a anumitor proprietăți recunoscute a fi de o valoare universală. Fondul va contribui, de asemenea, la instruirea specialiștilor în acest domeniu. Această Convenție are o importanță deosebită, în ceea ce privește protejarea numeroaselor specii de floră și faună sălbatică care există în ariile protejate, pe lângă contribuția sa directă la protejarea patrimoniului arhitectural și natural imobil. Dacă Statele membre ar putea adera la această Convenție la o dată timpurie, aceasta ar furniza un suport substanțial pentru activitățile întreprinse în legătură cu "Anul patrimoniului arhitectural european".

4. "Anul patrimoniului arhitectural european, 1975" este o inițiativă venită din partea Consiliului European. Ea este pe cale să ia forma unei campanii extinse pe trei ani și este concepută pentru a scoate în evidență patrimoniul arhitectural ca un factor ce determină calitatea vieții, precum și îmbunătățește protejarea acestui patrimoniu. Campania este destinată autorităților publice de toate nivelele, interesele profesionale vizate și publicul larg și va culmina în 1975, care va fi desemnat drept "Anul patrimoniului arhitectural european". Se intenționează a marca începutul unei mișcări ample pentru protejarea și restaurarea acestui patrimoniu. Această campanie, pe care Parlamentul European a salutat-o deja în rezoluția sa din 13 mai 1974, cu privire la protejarea patrimoniului cultural al Europei, va consta în două tipuri principale de acțiuni, și anume: – proiecte-pilot pentru restaurarea și renovarea numeroaselor edificii și situri, aflate în stare de distrugere în țările participante;

– ridicarea gradului de conștientizare publică și a dorinței generale de a proteja și restaura patrimoniul arhitectural, ce reprezintă o condiție necesară pentru implementarea unei politici în acest domeniu la toate nivelele administrației publice. (1) OJ No C 112, 20.12.1973, p. 1. (2) OJ No C 62, 30.5.1974, p. 5.

De la începutul campaniei, câteva state europene care nu sunt Membre ale Consiliului European au aderat la activitățile sale și noutățile mișcărilor similare încep să parvină și de pe alte continente.

5. Având în vedere interesele principale și urgența problemelor implicate, dovedind interes pentru Tratatul de instituire al Comunității Economice Europene, Comisia recomandă Statelor membre:

- să semneze sau să ratifice, în cazul în care nu au făcut-o deja, și dacă e posibil înainte de sfârșitul anului 1975, Convenția cu privire la protecția patrimoniului cultural și natural mondial, adoptată de către UNESCO în noiembrie 1972;

- să susțină activ acțiunile luate pentru executarea inițiativelor Consiliului European, în legătură cu "Anul patrimoniului arhitectural european, 1975".

Executată la Bruxelles, 20 decembrie 1974.

Pentru Comisie,

Președintele

François-Xavier ORTOLI

9. CONCLUZIILE CONSILIULUI din 17 iunie 1994 cu privire la elaborarea unui plan de acțiuni al Comunității în domeniul patrimoniului cultural (94/C 235/01)

Official Journal C 235 , 23/08/1994 P. 0001 – 0001

Consiliul subliniază că Articolul 128 al Tratatului de instituire al Comunității Europene a selectat patrimoniul cultural ca un domeniu prioritar de acțiune pentru Comunitate. El, de asemenea, atrage atenția asupra concluziilor Consiliului și ale miniștrilor din 12 noiembrie 1992 cu privire la principiile călăuzitoare ale acțiunii culturale comunitare, în care ei au indicat interesul lor atât față de patrimoniul imobil, cât și față de cel mobil.

El a remarcat o serie de întruniri consultative organizate de către Comisie, în cadrul cărora experții din Statele membre, Parlamentul European și Consiliul Europei, precum și alte organizații internaționale competente, au contribuit la elaborarea unei informații cu privire la patrimoniul cultural.

A luat cunoștință cu interes de rezultatul diferitelor întâlniri ale experților și a socotit că diferitele aspecte ale patrimoniului cultural ar trebui combinate într-o acțiune unică globală, evidențiind importanța:

- luării în calcul a dimensiunii culturale a altor politici și programe comunitare;
- creșterii gradului de conștientizare al tuturor celor interesați, în mod special la nivel local;
- mobilității profesioniștilor, a schimbului de experiență și informație;
- rețelelor europene și structurilor dedicate conservării, instruirii și cercetării în domeniul patrimoniului cultural, și cooperării cu Statele terțe și cu organizațiile internaționale implicate.

Mai multe acțiuni specifice sunt preconizate, în special, în următoarele domenii:

- conservare și salvagardare a patrimoniului cultural de importanță europeană;
- răspândirea informației;
- instruire;
- creșterea gradului de conștientizare publică;
- luarea în considerare a patrimoniului cultural în dezvoltarea regională și crearea locurilor de muncă;
- turism și mediu;
- cercetare
- mass-media și noile tehnologii.

Astfel de acțiuni pot avea o aplicare practică în domenii specifice ale patrimoniului cultural, precum arhivele, patrimoniul subacvatic, în legătură cu care experții au avut deja întruniri.

Bazându-se pe acestea, Consiliul invită Comisia să continue lucrul său și să depună, cu prima ocazie, un comunicat cu privire la patrimoniul cultural, însoțit de o propunere pentru anumite acțiuni, cu atenția cuvenită pentru procedurile prevăzute în Articolul 128 al Tratatului.

10. REZOLUȚIA întrunirii Miniștrilor cu responsabilități în probleme culturale, întrunire în cadrul Consiliului la 13 noiembrie 1986 cu privire la protecția patrimoniului arhitectural al Europei (86/C 320/01)

Official Journal C 320 , 13/12/1986 P. 0001 – 0001

Întrunirea miniștrilor pentru probleme culturale în cadrul Consiliului,

Dovedind interes pentru Declarația Solemnă a Uniunii Europene din 19 iunie 1983 și, în special, paragraful cu privire la „oportunitatea de a lua acțiuni comune pentru protejarea, promovarea și salvagardarea patrimoniului cultural”,

Luând în considerare rezoluția Parlamentului European din 14 septembrie 1982 cu privire la protejarea patrimoniului arhitectural,

Remarcând lucrul efectuat de către Comisia Comunităților Europene, în efortul de a face disponibile granturile pentru restaurarea monumentelor selectate în toate Statele membre și în acordarea burselor de studiu privind problemele de conservare în instituțiile de instruire corespunzătoare ale altor State membre,

Luând în considerare Convenția Consiliului Europei pentru protejarea patrimoniului arhitectural și programul de lucru al Consiliului Europei în acest domeniu,

Ținând seama de posibilitatea ca Fundația Europeană, odată creată, ar putea participa la aceste activități,

Recunoscând că această rezoluție nu este rezultatul vreunei modificări de forțe în cadrul Comunității și a Statelor membre cu privire la protejarea patrimoniului arhitectural, dar socotind că ele ar trebui să beneficieze mai mult de experiența unei alteia,

Este de acord să dezvolte o cooperare eficientă privitor la aspectele patrimoniului arhitectural al Europei, deschizând-o altor state europene, când este potrivit,

Este de acord să încurajeze schimbul de experiență în domeniul patrimoniului arhitectural, în particular prin normarea terminologiei și stabilirea unei rețele de baze de date, pregătită în acest domeniu, în Statele membre,

Este de acord să promoveze creșterea gradului de conștientizare în rândurile instituțiilor publice și private și ale publicul larg, cu privire la aspectele economice, sociale și culturale ale patrimoniului arhitectural al Europei, în consultație cu experții Statelor membre și ai Consiliului Europei, precum și alte organizații interguvernamentale implicate,

Este de acord să creeze instituții publice și să inițieze specializări în domeniul conservării edificiilor, fiind conștientă de posibilitățile sporirii interesului față de situri de către cel mai larg public posibil, prin mijloace vizuale și alte măsuri,

Remarcă intenția Comisiei de a contribui în continuare la realizarea măsurilor în acest domeniu.

11. REZOLUȚIA MINIȘTRILOR cu responsabilități în probleme culturale, întruniți în cadrul Consiliului din 13 noiembrie 1986 cu privire la conservarea operelor de artă și a artefactelor (86/C 320/03)

Official Journal C 320 , 13/12/1986 P. 0003 – 0003

1. Miniștrii responsabili pentru probleme culturale recunosc importanța conservării patrimoniului cultural european referitor la operele de artă și artefactele cu semnificație culturală și istorică, inclusiv arhive și cărți. Țările europene posedă un număr mare de materiale culturale care trebuie prezervate și salvardate pentru beneficiul generațiilor prezente și viitoare. Prezervarea bunurilor mobile de artă și a artefactelor patrimoniului arhitectural implică protecția împotriva influențelor exterioare, precum și restaurarea și reparația obiectelor, la fel de mult ca și salvardarea lor fizică. Aceasta necesită cooperarea tuturor celor interesați în patrimoniul artistic și cultural, în special a organizațiilor internaționale și experților activi în acest domeniu. Miniștrii, de asemenea, recunosc utilitatea informației precise despre patrimoniul cultural pentru a încuraja conservarea.

2. Miniștrii recunosc, de asemenea, necesitatea creșterii gradului de conștientizare publică cu privire la aceste întrebări, pentru a fi întărită cooperarea dintre sectorul public și privat. Ei recunosc importanța îmbunătățirii și intensificării instruirii, a oportunității de a face disponibilă informația despre conservatorii cu experiență și cursurile de conservare și a valorii de a beneficia de schimbul de informație tehnică în probleme de conservare.

3. Având aceste considerente în minte, miniștrii consideră conservarea un subiect care merită examinarea atentă în interiorul Statelor membre și în toată Comunitatea ca un întreg, ținând cont, de asemenea, de lucrul care se face în cadrul Consiliului Europei în acest domeniu.

4. Respectiv, miniștrii sunt de acord a încuraja conservarea operelor de artă și a artefactelor, spre exemplu prin așa mijloace ca: – examinarea obiectivului de a coordona eforturile de conservare individuală în sectoarele public și privat, – pregătirea documentației referitoare la conservarea operelor de artă și a artefactelor cu semnificație culturală și istorică, – încurajarea prevederilor referitor la instruire, pentru a face față necesităților identificate, implicând resursele publice și private, după caz, –schimbul de informație referitor la expertiza de conservare, precum și instruire, –stabilirea politicii de evaluare în domeniul conservării, în special prin îndrumare tehnice în domeniile de specialitate, și să faciliteze diseminarea unor astfel de ghiduri și schimbul de expertiză în conservare în Europa.

5. Ei iau cunoștință de intenția Comisiei de a contribui, în continuare, la realizarea măsurilor în acest domeniu.